

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo tazen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Zastopstvo slovenskih občin v prestolnici Prisrčen sprejem v Beogradu — Pri Nj. Vel. kralju

V petek so odpotovali s posebnim vlakom v Beograd zastopniki slovenskih občin, da se poklonijo Nj. Vel. kralju. V Beograd so dospeli v soboto ob 9. dopoldne, kjer so jim na kolodvoru priredili zelo prisrčen sprejem. Ko so pričeli zastopniki slovenskih občin izstopati, jim je zadonela v pozdrav naša lepa državna himna, ki jo je svirala vojaška godba. Gostje so se podali potem v čakalnico I. razreda, kjer so jih z nagovori pozdravili trije zastopniki beograjske občine. Navzoče občinstvo, med katerim so bili tudi številni beograjski Slovenci, je ves čas toplo pozdravljalo slovenske zastopnike.

Iste dne dopoldne je sprejel ministrski predsednik zastopnike slovenskih občin, ljubljanskega župana dr. Dinka Puca, mariborskega dr. Alojzija Juvana, ptujskega Mihaela Brenčiča, celjskega dr. Alojzija Goričana, novomeškega dr. Josipa Režka in kranjskega Cirila Pirca, ki so ga prišli pozdravit v imenu svojih mest. Župan dr. Puc je izjavil v imenu vseh, da je sedanje delo vlade našlo polno razumevanje in odobravanje med prebivalstvom, ter je prosil g. predsednika vlade, naj vztraja v tem pravcu. Isti župani so popoldne posejili tudi predsednika (župana) beograjske občine Miloša Savčiča.

Popoldne sta prispeli še poklonitveni zastopstvi iz Dunavske in Drinske banovine, ki sta bili enako prisrčno sprejeti kakor gostje iz Dravske banovine. Oficijelni sprejem se je izvršil šele sedaj za vsa tri zastopstva. Ko so se zbrali člani vseh treh zastopstev pred kolodvorom, je goste po odigranju državne himne nagovoril podpredsednik (podžupan) beograjske občine inž. Vojislav Zadajna s prisrčnimi besedami in poudarjal, da sprejema Beograd dravske, dunavske in drinske goste z enako ljubeznijo, kakor je sprejel zastopstva iz drugih banovin, ki so se enako prišla pokloniti našemu vzvišenemu kralju, da se mu zahvalijo za očetovsko skrb v dobro vsega našega naroda.

Po njegovem nagovoru se je prejel skozi množico mlad dijak, ki je pozdravil goste v imenu jugoslovenske omladine.

V imenu slovenskih zastopnikov se je nato zahvalil za pozdrav zastopnikom beograjske občine ljubljanski župan dr. Puc, ki je v nagovoru poudarjal, da prinašajo Slovenci polna srca iskrenih čustev v Beograd, da se poklonijo našemu vzvišenemu vladarju in se mu zahvalijo za vse, kar je storil, nadalje, da se poklonijo divnemu Beogradu, ki ga vsi ljubijo in obožujejo.

Za dr. Pucem sta govorila še zastopnika Dunavske in Drinske banovine, nakar se je sestavil sprejem, ki je korakal z dvema godbama po mestu, prisrčno pozdravljan od beograjskega občinstva.

V nedeljo popoldne kmalu po 6. uri so bila zastopstva vseh treh banovin sprejeta na dvoru. Sprejem na dvoru je bil zelo prisrčen. Prvi je pozdravil Nj. Vel. kralja vodja drinskega zastopstva predsednik sarajevske občine Asim beg Mutavelić, ki je med drugim izjavil, da se je prišlo prebivalstvo Drinske banovine pokloniti pred lice Nj. Veličanstva in položiti večno prisego, da bo

z vsemi silami sledilo pozivu Nj. Vel. k delu za napredek in povzdigo naše lepe Jugoslavije.

Potem je pozdravil Nj. Vel. kralja ljubljanski župan dr. Puc, ki je kratko orisal zgodovino in pot Slovencev do sedanje svobode. Končno je izjavil, da so se prišli zastopniki dravskih občin zahvaliti v imenu vseh Slovencev Nj. Vel. kralju, ki je še ob pravem času z zgodovinskim činom od 6. januarja 1929. rešil državo in narod pogibelj. Zahvalil se je tudi za akt 3. oktobra, ki pomenja novo dobo v državni upravi.

Kot tretji se je zahvalil Nj. Vel. kralju dunavski zastopnik novosadski župan dr. Branko Borota.

Zaključni besede vsakega govornika so bile sprejete od prisotnih z dolgotrajnimi vzkliki Nj. Vel. kralju Aleksandru I., Jugoslaviji in kraljevskemu dvoru.

Ko so se ovacije polegale, je povzel besedo Nj. Vel. kralj in dejal:

Gospodje predsedniki!

Gospodje!

Od srca se vam zahvaljujem za lepe pozdrave in za izraze zvestobe in vdanosti.

Posebno mi je drago, da vas vidim v svojem domu in da vas lahko pozdravim skupno kot predstavnike Drinske, Dravske in Dunavske banovine.

S posebnim zadovoljstvom pa slišim od vas, kakor sem te dni slišal tudi od predstavnikov ostalih banovin, da je prebivalstvo pravilno razumelo in pojnilo potrebo izpremembe v državni upravi. Drago mi je, ker se uvideva, da se

je krenilo na boljšo pot, na pot čvrstega, mirnega razvoja in napredka kraljevine Jugoslavije.

Moja je želja in moja prizadevanja grede za tem, da se vse zdrave sile usmerijo h konstruktivnemu delu v polni enakosti, ravnopravnosti ter v bratski ljubezni, da bi se mogle razviti vse lepe posebnosti našega sposobnega naroda.

Moja skrb je, da kraljevska vlada in vsi javni organi s svojim delom in pravičnim izvajanjem zakonov utrejo pot ugodnim pogojem za napredek in blaginjo poedincev, kakor ostalih zajednic, združenj, občin, srezov in banovin, h katerim pripadate.

Naš narod zasluži zaradi svoje delavnosti in svojih vrlin ter zaradi žrtev, ki jih je doprinesel za pravico in pravičnost ter za skupno kulturo in srečno življenje, da lahko v miru živi in da se gospodarsko in kulturno razvija in utrjuje.

Ponesite moje kraljevske pozdrave na svoje domove in vsemu dragemu prebivalstvu vaših banovin.

Recite, gospodje, med potjo in doma recite vsem in vsakomur, da vas nobene meje, niti razdvojenost v preteklosti, niti Dunav, Sava ali Drina ne bodo več razdvojile, marveč da vedno spajajo in združujejo narodni interesi in narodne duše v nerazdeljivo celoto — Jugoslavijo, ki je nikoli nihče ne bo mogel razdvojiti.

S temi željami vas pozdravljam! Živeli!

Kraljevske besede so izzvale navdušene ovacije, ki se dolgo niso mogle poleči.

Ko so se ovacije polegale, so bili Nj. Vel. kralju predstavljeni posamezni zastopniki, s katerimi se je kralj prav prisrčno razgovarjal in jih spraševal o krajevnih potrebah in željah.

V teku noči in naslednjega dne so se zastopniki zopet vrnil domov z najlepšimi vtisi in spomini.

Imenovanje uprave Sokola kraljevine Jugoslavije

Na podlagi zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta sta minister za prosveto Boža Maksimović in minister za vojsko in mornarico general Hadžić imenovala naslednjo upravo Sokola kraljevine Jugoslavije:

Podstarešine: Gangl Engelbert, oblastni šolski nadzornik v p. v Ljubljani; Paunković Gjuro, generalni ravnatelj «Rossi Fonciere» v Beogradu; Križ Lacko, upravitelj mestnih stanovanjskih hiš v Zagrebu; dr. Mergenthaler Pavel, odvetnik v Osijeku.

Načelnik: dr. Murnik Viktor, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani; namestnika: Vojinović Miroslav, referent ministrstva za prosveto v Beogradu, in Mrzljak Dragan, zastopnik ravnatelja podružnice Prve hrvatske štedionice v Subotici.

Načelnica: ga. Skalar Elza, privatna uradnica v Ljubljani; namestnici: ga. Ilić Dana, gimnazijska nastavnica v Beogradu, in Šulc Micika, učiteljica v Osijeku.

Predsednik prosvetnega odbora: dr. Belajčić Vladimir, predsednik prvostopnega sodišča v Novem Sadu.

Člani uprave: dr. Benković Viktor, občinski senator v Zagrebu; Brzaković Gjuro (za inspekcijske posle), inspektor ministrstva notranjih zadev v Beogradu; Brozović Ante, tajnik ministrstva notranjih zadev v Beogradu; dr. Buić Mirko, tajnik Trgovske in industrijske zbornice v Splitu; Vandeković Tomo, predsednik občine v Kočanah; dr. Werk Hugon, odvetnik v Zagrebu; dr. Gradojević Mihajlo, docent vseučilišča v Beogradu; dr. Dragić Milorad, zdravnik v Beogradu; Knežević Stevan (za inspekcijske posle), pešadijski polkovnik v Beogradu; Korunović Mojmir, arhitekt ministrstva javnih del v Beogradu; Lukić Mihajlo, profesor vojne akademije v Beogradu; dr. Matulić, odvetnik v Splitu; dr. Mazura Lav, odvetnik v Zagrebu; Milić Čedo, trgovec v Mostaru; Nogler Hinko, nadšumar v p. v Zagrebu; Nešić Stevan, državni svetnik v Beogradu; dr. Pavlas Ignjat, odvetnik v Novem Sadu; Polić Ivo, ravnatelj Jadranske plovitbe na Sušaku; Todorović Vojislav, brodolastnik v Beogradu; dr. Fux Riko, magistratni svetnik v Ljubljani; dr. Hanžok Lavoslav, odvetnik v Križevcih; dr. Hadži-Omerović Ibrahim, sodnik upravnega sodišča v Sarajevu.

Namestniki članov uprave: dr. Besarović Vojislav, tajnik Trgovske in industrijske zbornice v Sarajevu; Branovački Momčilo, višji uradnik Hipotekarne banke v Beogradu; Živanović Dragotin, pešadijski polkovnik v Beogradu; Živković Branko, gimnazjski ravnatelj v Zemunu; Kovač Ivo, poročnik vojne ladje prvega razreda v Dubrovniku; dr. Ražem Ivo, tajnik Jugoslovenske udružene banke v Zagrebu; Stevanović Milan, industrijec v Nišu; Olujević Franjo, trgovec in predsednik Hrvatskega Radiše v Zagrebu.

Revizorji: Veselić Vlado, ravnatelj osrednjega urada Hrvatskih seljačkih zadrug v Zagrebu; Vranić Vlado, carinski uradnik v Zagrebu; Nišavić Radiša, šef knjigovodstva Mednarodne letalske družbe v Beogradu; Radković Pavel, ravnatelj «Dunava» v Zagrebu; Sterlekar Milan, uradnik Mestne hranilnice v Ljubljani.

Namestniki revizorjev: Jelačić Milivoj, trgovec v Mostaru; Kantočija Gijuro, mestni uradnik v Zagrebu; Marković Lazar, inženjer v Prnjavoru v Bosni; dr. Obersnel Makso, industrijski uradnik na Jesenicah; Pavlič Mate, uradnik

osrednjega urada Hrvatskih seljačkih zadrug v Zagrebu.

Imenovanje prve vrhovne uprave Sokola kraljevine Jugoslavije je bilo v javnosti sprejeto z velikim zadoščenjem. Sokol je s tem izročen preizkušenim sokolskim delavcem. V smislu zakona je prvi podstarešina g. Gangl obenem zastopnik starejšine Nj. Vis. prestolonaslednika Petra ter poslevoedeči član glavne uprave. Ganglova stara sotrudnika sta podstarešini Paunković in Mergenthaler. Tretji podstarešina Lacko Križ je bil v Hrvatskem Sokolu iskren zagovornik ideje spajanja Sokolstva ter je tudi on preizkušen sokolski delavec. Z imenovanjem načelnika Murnika, načelnice Skalarjeve, podnačelnika Vojnovića ter podnačelnice Ilićeve je dana garancija, da se bodo priprave za sokolski zlet v Beogradu z vneto nadaljevale. Tajniške posle bo vršil član zvezne uprave Ante Brozović.

Prihodnje dni se bo sestala zvezna uprava KSJ k svoji prvi seji, na kateri se bodo razdelili posli ter se bo reorganizirala dosedanja zletna pisarna. Najbrž bo na tej seji že tudi izvršeno imenovanje župnih uprav.

Prijave za znižanje dopolnilnega zemljiškega davka

Davčni zavezanci, ki imajo pravico za znižanje dopolnilnega zemljiškega davka, morajo predložiti zadevne prijave do 31. t. m. Dopolnilni davek se zniža pod naslednjimi pogoji: 1.) da se davčni zavezanec bavi izključno samo s kmetijstvom, 2.) da obdeluje svoje posestvo sam s člani svoje družine, 3.) da ima v domačem skupnem gospodarstvu več kakor pet rodbinskih članov, 4.) da dopolnilni davek k zemljarini ne presega 5000 Din, 5.) da vloži prijavo v odrejenem roku na predpisanem obrazcu.

V smislu zakona se za člane skupnega domačega gospodarstva po tem zakonu ne morejo smatrati: 1.) osebe, ki so stalno odsotne (za stalno odsotne se ne smatrajo osebe, ki bivajo izven doma zaradi odslužitve kadrskega roka, šolanja, zdravljenja itd.); 2.) osebe, ki se bavijo poleg kmetovalstva ali izključno z obrtjo, industrijo ali drugim pridobitnim poslovanjem ali s samostal-

nim poklicem, ki je zavezan pridobitni; 3.) osebe, ki so v razmerju stalne javne ali privatne službe; 4.) žene in otroci oseb, omenjenih v točkah 2.) in 3.); 5.) hišno služabništvo in nameščenci.

Prijave se morajo vložiti pri pristojnem občinskem oblastvu na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri istem oblastvu. Vložiti jo mora zavezanec zemljiškega davka. Prijavo more vložiti tudi pooblaščenec, priložiti pa mora tozadevno pooblastilo.

Na zahtevo davčnega zavezanca mora izpolniti prijavo pristojno občinsko oblastvo po izpovedbah zavezanca. Prijave, ki se predložijo po preteku odrejenega roka, se za znižanje dopolnilnega davka ne bodo upoštevale.

Za resničnost števila članov skupnega domačega gospodarstva kakor tudi za podatke po točkah 1.) do 5.) je poleg davčnega zavezanca odgovorno tudi občinsko oblastvo.

GUSTAV STRNIŠA:

Francozi in rokovnjači

(Dalje.)

Uršiko je pa obšla težka slutnja. Spomnila se je, da je enkrat povedala Matevžu, kje ima grajski spravljen svoj denar. In kar zbolelo jo je srce, ko se je spomnila, da je morda Matevž res v zvezi s tatvino. Sklenila je, da mu vse pove.

«Če je on storilec, mi bo morda sam priznal», si je dejala.

Takoj se je pa pričela jeziti sama nad seboj, da dvomi nad poštenostjo svojega krepkega fanta.

«Tak zal fant že ne bo hodil ponoči na krajo! To se mi zdi prav tako neverjetno, kakor če bi naš žlahtni gospod lazil za kravjo deklo», si je rekla.

Tisti večer je prišla Uršika zelo zamišljena na grajski vrt.

Na nebu je sijal mesec. Mlečna mesečina je oblivala drevesa. Široke veje so kar plavale na njenih valovih. Tako tiho in mirno je bilo vse okoli!

Uršika je obstala pod nizko jablano in trenutek počakala.

Začule so se stopinje v travi, lahne, komaj slišne in že je slonela deklica v Matevževem objemu.

«Tako rad te imam, dekle moje, da je moja duša vedno samo pri tebi!» ji je šepetal rokovnjač.

«Tudi jaz te imam rada. — Ali veš, kaj se je danes zgodilo?» je hitela Uršika v eni sapi.

«Ponoči je nekdo vlomil k nam in odnesel denar. Tisti Cenc je obdolžil tebe, čeprav te je samo od daleč videl», je pripovedovalo dekle.

«Tepec! Kaj se briga zame? Ali ima prezdave kosti? Menda bi rad šepal še na drugo nogo?» se je razhudil Matevž.

«Ne jezi se! Siten je in dekleta ima rad. Pa nesrečen je tudi, saj ga nobena ne mara», je takoj omilila Uršika.

«Ti boš govorila, da me nobena ne mara, ti trapa bebasta!» se je tedaj oglasil za njenim hrbtom šepasti Cenc, ki je lezel za njo in se postavil pred Matevža.

Rokovnjaču so se oči zasvetile. Dvignil je roko. Tedaj ga je pa objela Uršika:

«Pusti ga, Matevž!»

«Glej, da se pobereš!» je vzkliknil fant in divje pogledal Cenca.

Bedni Cenc! Sam je bil strahopeten fant. Zdaj je mislil, da bo rokovnjač kar zbežal iz tujega vrta, če se on samo približa. «Pobegnil bo! Jaz bom pa sam pričel pihati Uršiki na dušo. Tako lepa noč je! Drevesa kar gore v mesečini. Tudi moje srce plameni za lepo Uršiko. Menda bo ta noč užgala tudi v njej ogenj ljubezni», je modroval pri sebi Cenc, ki je bil precej ozke pameti. Matevžev nastop mu je pa takoj razblinil vse lepe privide. Žalosten je odšepal nazaj, odkoder je prišel.

Matevž je hotel svoji izvoljenki povedati, da ni navaden kmečki fant. Čudil se je, da še sama ni čula o njem. Prišla je pač malo med ljudi. Ko je pa pogledal njen mili obraz in tiste zagonetne globoke oči, je molčal.

DOPISI

ZALOG. V nedeljo 22. decembra se je vršila v Devici Mariji v Polju seja občinske uprave. Na dnevnem redu je bil med drugim občinski proračun za leto 1930., ki ima naslednje postavke: Izdatki: izpopolnitev inventarja 1000 Din, zavarovalne premije 4560 Din, letna nagrada županu 9000 Din, letna plača tajniku 19.200 Din, letna plača občinskemu slugi 10.500 Din, povračilo za potne stroške 500 Din, snaženje, kurjava in razsvetljava uradnih prostorov 1500 Din, pisarniške potrebščine 2000 Din, zakoniki, knjige, uradni in drugi strokovni listi 800 Din, odgonstvo 500 Din, gasilstvo 1000 Din, izolirnice in razkuženje 1000 Din, primanjkljaj ubožnega zaklada po proračunu 54.540 Din, vzdrževanje cest, mostov 40.000 Din, plača cestarju 10.800 Din, cestni napisi 1000 Din, razsvetljava cest in podaljšanje voda 15.000 dinarjev, za povzdig živinoreje in kmetijstva se vloži prošnja za oprostitev, šolske potrebščine za šolo v Devici Mariji v Polju 23.790 Din, za šolo v Zalogu 33.852 Din, za šolo v Dolskem 1207 Din 96 p, za obrtno šolo v Devici Mariji v Polju 3000 dinarjev, članarina za Akademijo in za Društvo slepih 200 Din, za vojaške namene 500 Din, nakup zemljišča za blagovno skladišče v Devici Mariji v Polju 60.000 Din, podpore pri elementarnih nezgodah 2000 Din, za nepričakovane stroške 6000 Din, razne komisije 2000 Din, fond za občinski dom 200.000 Din. Vsota izdatkov 505.449 Din 96 p. Dohodki: verjetni prebitek minulega leta 70.000 Din, najemnina poštnega urada 686 Din 40 p, od podelitve domovinskih pravic 500 Din, od stavbnih ogledov 3000 Din, od raznih zabavnih prireditev 1500 Din in občini prepuščena lovska najemščina 12.500 Din. Skupaj 92.186 Din 40 p. Primanjkljaja je tedaj 413.263 dinarjev 56 p. V pokritje tega primanjkljaja se je sklenilo pobirati v letu 1930. naslednje občinske davščine: 80 odstotno občinsko doklado na zgradarino, 80 odstotno občinsko doklado na posebno pridobitno in družbeni davek, 80 odstotno občinsko doklado na zemljarino in rentnino, 100 odstotno občinsko doklado na državno trošarino od vina, na pivo hl po 25 Din, na žganje od hl.

Pri slovesu je obljubil dekletu, da se kmalu zopet vidita. Z rožmarinovim vršičkom je srečen odšel v jasno noč.

Med rokovnjači.

«Rokovnjači so v Črnem grabnu oropali Francoze in jim odnesli blagajno», se je kakor blisk širila novica po Kamniku in okolici.

Francozje so se zato maščevali. Že itak so pazili na rokovnjače ter jih poskušali dobiti. Zdaj so pričeli še bolj paziti na to nesrečo kmečkega ljudstva.

Francozom se je posrečilo s pomočjo kmetov zaslediti nekaj rokovnjačev v Udrem borštu. Dva so ustrelili na begu. Ostali so se pravčasno umaknili.

Med temi sta bila tudi Matevž in predoselski suhi Jurij, ki je imel na Primskovem svojo ljubico.

Matevž in Jur sta jo mahnila skupaj po skrivnih stezah čez hoste na Prevalje. Nad Savo sta imela varno skrivališče.

Med potjo sta obiskala Šmajdov grad, ki ni bil drugega kakor naravna skalnata trdnjava. V duplini nad reko Kokro blizu Predaselj je priroda sama napravila dokaj udobno bivališče. Morda je res pred rokovnjači tu kdo prebival, ali pa tudi ne. Rokovnjačem je pa prav prišel. Ozka soteska, na eni strani zavarovana s prepodom, v katerem je tekla Kokra, na drugo stran pa z navpičnim skalovjem, je nudila dobro pribežališče.

Tedaj, ko se vrši naša povest, se je naselil v Šmajdovem gradu nekdanji rokovnjač Krajček. Starec se je čutil tukaj najbolj varnega. Vedel je, da ga imajo oblastva zapisanega v svojih

stopnje 6 Din, na poslajeno žganje 3 Din od litra. Samostojne občinske naklade na meso: govedo nad 1 letom 20 Din, teleta pod 1 letom 10 Din, prašiči 10 Din, drobnica 3 Din in od 100 kg mesa vseh vrst 20 Din. Prosilec Francu Prošku, zidarskemu pomočniku v Zalogu, se izda iz ozira, ker je občan in ker obstoji v okolici občine Device Marije v Polju krajevna potreba, zidarska koncesija. Prošnji Franca Globokarja iz Studenca glede brezobrestnega posojila 1200 Din za najetje stanovanja se ugodni. Sklene se, da se mu to posojilo dovoli pod pogojem, da posojilo vrne občini v teku leta 1930, oziroma da podpiše izjavo, da pristane na to, da se mu v tovarni odteguje od njegovega zaslužka po 100 Din mesečno. — Umrla je v Zalogu ga. Jakljeva, mati postajenačelnika g. Jaklja v Celju in vozovnega mojstra Otona Jaklja v Zalogu. Na Studencu je umrla ga. Paternostrova, mati posestnika in mesarja g. Janeza Paternostrova v Zalogu. Ciril Požar, občinski svetovalec.

GORENJI LOGATEC. Naša občina je mala in ima tudi temu primeren proračun. Zato ni mogla poslati posebnega delegata v Beograd, kakor so to storile večje in premožnejše občine. Pač pa je županstvo poslalo na kabinetno pisarno brzojavko v naslednjem smislu: «Občina Gorenji Logatec se v duhu pridružuje poklonitveni deputaciji Dravske banovine in udano pozdravlja svojega viteškega kralja, ustanovitelja mogočne Jugoslavije.»

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. V nedeljo 5. t. m. se je vršil redni občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva pri Sv. Jederti. Udeležba je bila povoljna. Sklenilo se je, kar je zelo umestno, da se sedanji sadni vrt razširi za trikrat. Po preteku nekaj let bo dana prilika, da se bo zopet razdelilo med člane okrog 4000 komadov dreves po ugodni ceni. Vsi, ki stremijo za napredkom sadjarstva in ki jim je za obstoj tega društva, naj čimprej pristopijo kot člani. Omenimo naj še to, da gre v glavnem zasluga za napredok tega društva učitelju g. Vidmarju.

PIRNIČE. Dne 26. decembra se je ustanovila podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Pirničah. Član pripravljalec odbora g. Macarol Alojzij je prečital po primernem nagovoru podružnična pravila, katera je še posebej pojasnil šolski nadzornik za vrtove g. And. Skulj. V

smislu pravil se je nato izvolil naslednji odbor: za predsednika g. Oman Janez, za podpredsednika Trojaršek Alojzij, za tajnika Macarol Alojzij, za blagajnika Rožanec Valentin; za odbornike: Knapič Anton, Štrus Lovrenc in Zajc Franc. Po izvršenih volitvah je prevzel predsedstvo g. Janez Oman ter se zahvalil za izvolitev z izjavo, da hoče delovati po svojih močeh za procvit in napredok podružnice. Nato je govoril šolski nadzornik g. Skulj, ki je v kratkih orisih dal navzočim nekoliko navodil o umnem sadjarstvu in vrtnarstvu, posebno kar se tiče čiščenja, gnojenja in sajenja sadnega drevja. V podružnico se je vpisalo 27 članov, a upati je, da pristopijo še drugi, ki jim je mar za izboljšanje sadjarstva v našem kraju.

SEVNICA OB SAVI. Naše Sokolsko društvo je z navdušenjem kakor vsa druga bratska društva pristopilo k Sokolu kraljevine Jugoslavije. Naša dolžnost je, da sedaj še z večjim veseljem pobiramo prostovoljne prispevke za naš Sevnški dom Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je že precej dograjen. V teku treh mesecev zapusti Sevnico in obenem napredujoče društvo šest aktivnih članov telovadcev, ki odidejo v vojaško službo. Bratje Sokoli jim nameravajo prirediti lepo odhodnico.

STUDENEC PRI KRŠKEM. Pepca Levstikova prosi čitatelje, ki bi vedeli, kje se nahaja 28letni sodarski pomočnik Josip Križnar s Koroške Bele, da ji to javijo. Križnar je izvalil od nje na nepošten način večji znesek denarja, srebrno moško uro, zlat prstan in dežnik ter neznanokam izginil.

IVANJKOVCI. Tukajšnja podružnica Kmetijske družbe je priredila pletarski tečaj, ki se je pričel 7. t. m. Tečaj bo trajal letos 14 dni in se bo drugo leto nadaljeval z istimi učenci. Tečaj poseja 18 fantov in mož.

LJUBNO V SAVINJSKI DOLINI. «Gospod urednik, pošiljam Vam po položnici znesek za naročnino za to leto in Vas prosim, da mi dovolite malo prostora v tej naši ljubi «Domovini», čeprav se pri nas vrši huda gonja proti temu koristnemu in priporočljivemu listu. Ali vsak pameten čitatelj mora pripoznati resnico, da list «Domovina ne bo nikogar napravil nepoštenega. Seveda tisti, ki zgrešijo svoja poštena pota, pridejo po pravici v list. Njihovih zgledov

pač ne sme nihče posnemati. Pregovor pravi, da ni vse zlato, kar se sveti; tudi ni vsak čist, čeprav je bel ko sneg. Čitateljem se bom večkrat oglasil z dopisi o domačih dogodkih, ki jih bom potrdil s svojim podpisom. — Matija Fludernik.

ORMOŽ. Tukajšnji okrajni cestni odbor je imel 7. t. m. svojo proračunsko sejo. Stroški so določeni takole: za vzdrževanje oblastnih cest I. in II. razreda ter upravo po odbitku prispevka banske uprave 113.483 Din 34 p; za vzdrževanje občinskih cest I. razreda 204.650 Din; za vzdrževanje železniških dovoznih cest na okrajni cestni odbor odpadajoča vsota 3170 Din; za obrestovanje posojil 25.000 Din; za odplačevanje posojil 25.000 Din; za stroške odborovih sej 3300 Din; za gradnje novih cest 350.000 Din; za pisarniško opremo 3000 Din; za uradne liste in zakonike 1000 Din; za pokojninsko in bolniško zavarovanje uradnikov 3220 Din; za bolniško zavarovanje cestarjev in delavcev 15.000 Din; za izredne in druge nepričakovane izdatke 5000 Din; skupaj 751.823 Din 34 p. — Kritje je naslednje: obresti glavnice 1000 Din; prispevek banske uprave k socialnim zavarovanjem 10.000 Din; prispevek banske uprave k novogradnjam cest 100.000 Din; nepredvideni dohodki 5000 Din; skupno 116.000 Din. Prinanjkljaj znaša torej 635.823 Din 34 p. ki naj se krije s 60odstotno doklado na zemljiški davek in 30odstotno doklado na zgradarino, pridobnino in rentnino. Uslužbenški davek se ni upošteval. Kot novogradnje cest se upoštevajo: dograditev ceste čez Staro goro (100.000 Din), dograditev ceste Savci—Rucmanci (100.000 Din), nadaljevanje gradbe Ivanjkovci—Trebinje (65.000 Din), gradba ceste Ivanjkovci—Lahonci (65.000 Din) in gradba iste ceste v Šalovci (20.000 Din). Celoten proračun je bil soglasno odobren.

SV. VID PRI GROBELNEM. Ob praznikih smo čitali dopis o slabem petju, ki je še vedno tako, kakršno je bilo. Ko sem v nedeljo stopil iz cerkve, sem slišal kratek pogovor dveh deklet. Pričel se je takole: «Dobro jutro, Micika. Kako ti je ugajalo današnje petje?» «Ne vprašuj me! Le poglej ljudi, kako beže iz cerkve, da ne bi čuli tega petja. Prav tako beže, kakor da bi bili ukradli gospodu župniku zadnji blagoslov in bi se hoteli skriti z njim. Le počakaj, čez par nedelj bo

črnih bukvah. Zdelo se mu je pač najbolj varno, če se skriva pred njimi, čeprav ni imel nobenega večjega greha na svoji vesti.

Rokovnjaška tovariša se nista dolgo mudila pri Krajčku. Kmalu sta odšla dalje.

Matevž je bil preveč predrzen. Tiste dni je bil v Kranju sejem. Šel je kar tja.

Med sejmarji je bil tudi kozasti Tone, tisti ki je bil nanj jezen radi ljubice.

Ko je Tone od daleč opazil Matevža, je takoj letel k biričem in jim povedal, da postopa po Kranju mladi rokovnjač.

Ker so branilci pravice dobro vedeli, kakšen tiček je drzni Matevž, so poklicali na pomoč francoske vojake.

Matevž je sedel pod mestom v gostilni. Pil je vino in jedel pečenko ter se prerekal s kmeti, ki so veseljačili pri sosednji mizi.

Slučajno se je ozrl skozi okno. Zagledal je dva biriča. Že se je hotel pognati kar skozi sprednje okno na cesto, da bi pobegnil, saj je videl, da sta biriča vstopila v vežo.

Tedaj je pa zagledal puške francoskih vojakov. Dva sta obstala pod vsakim oknom, dva sta pa z biričema vstopila.

«Ne trudi se, Matevž», je dejal Tone, ki je prijazno pozdravil vstopivši v gostilno in pokazal z roko rokovnjača. Videl je, kako je Matevž dvignil stol in mislil, da se hoče braniti.

«Ne bom se branil! Le tebi izdajalec dam svoje plačilo! Na ga!» je zarjul fant z vso močjo svojih zdravih pljuč in tresčil v Toneta stol. Fant se je zazibal kakor nihalo in padel. Sreča zanj, da ga je stol zadel samo na ramo, sicer bi mu prebil črepinjo, kajti Matevž je meril na glavo.

Naslednji trenutek je že dvignil roke, ko sta se vojaka pripravila na strel.

«Tu me imate! Udam se vam», je mirno dejal rokovnjač in pustil, da so ga zvezali.

Tisti ponedeljek so govorili po Kranju samo o rokovnjaču, ki so ga zajeli francozovski vojaki in ki je pred aretacijo poplačal svojega izdajalca in mu s stolom zdrobil ključnico.

Suhi Jurij se je tedaj vračal iz Primskovega. Kmetje so pripovedovali o mladem rokovnjaču. Jurij je čul pogovor na cesti in ustavil jih je. Povedali so mu, kaj se je zgodilo. Vprašal je kmete, kam so francozovski rokovnjača zaprli. Kmetje so povedali, da v Kranju v pungrški stolp.

Na koncu Kranja stoji še zdaj visok stolp, v katerega so zapirali razne zločince. V ozkih zidanih celicah z zamreženimi okni so še danes vzdani železni obroči in ljudje trdijo, da so bili ti obroči vzdani baš tedaj, ko se je začela na kranjskem rokovnjaška nadloga.

V taki celici je bil zaprt tudi Matevž in z rokama prikovan k steni.

Suhi Jurij se je kar prestrašil, ko je čul, kaj je doletelo njegovega neustrašivega tovariša. Takoj je hitel v Šenčur. V hosti za vasjo je stala stara polrazpala bajta. V tej bajti je bival Šenčurjan Gaber, ki je bil eden najspretnjših rokovnjačev. Pa še drugo srečo je imel. Skoro vsi rokovnjači so bili med ljudmi znani in kolikor toliko tudi opisani pri gosposki. Za Gabra pa ni nihče vedel, da je rokovnjač. Mlad je bil in vitek ter spreten kakor veverica. Če se je v njegovi družbi govorilo o rokovnjačih, je pričel zabavljati čez nje, da se je vse kadilo. Klel je in

robantil in žugal, da bo pomagal gosposki, da vjame in postreli to zalego, ki mu je umorila očeta.

Gabrovega očeta pa niso imeli rokovnjači na vesti, temveč žganjica. To je seveda vedel tudi Gaber. Nenadna starčeva smrt mu je pa prišla baš prav. Vsakomur je pravil, kako ga je našel mrtvega v hosti in vsega višnjevga.

K temu Gabru se je zdaj napolnil Jurij. Fant se je baš mastil s pečeno kuro, ko je vstopil Jurij.

«Pozdravljen fant in na kozla postavljen! Zažvižgaj in poženi v Črni graben! Smolo imamo!» je dejal Jurij.

«S kakšno novico si pa spet ti priklovratil? Ali me spet hočeš pognati iz mojega mirnega doma?» je vprašal nejevoljno mladi Gaber.

«Naš tovariš je v nevarnosti.»

«In jaz naj spet letim v Črni graben. Pa še nobenega konja ni pri rokah. Hej, Gaber, mlad in poskočen si. Kar poženi se v Črni graben in povej glavarju, kaj se je spet pripetilo! Kajne, tako željo imaš. Vsi postopate in služite lepe denarce, jaz pa vedno moram prenašati tiste vaše neumne rokovnjaške vesti. Odpovedal vam bom!» je rentočil mladenič.

«Ali še veš, kako si včasih v Črnem grabnu skakal čez vrvo? Kar med dve drevesi smo jo privezali, je prijazno menil Jurij, kakor bi se nič ne mudilo.

«I, kaj bi ne vedel!» je odvrnil Gaber, ki je bil ponosen na svojo spretnost.

«Vidiš in zato si ti eden najvažnejših med nami. Pa kradeš ne, tudi ne ropaš ne. Ubil še nisi nikogar. In če bodo naše glavice enkrat povišane, ne bo tvoje vmes, kajti mi smo rokovnjači,

župnik kar sam v cerkvi s svojimi pevci.» V tem poslušanju me je prekinil prijatelj in me povabil na čaj. Ko sva izpila čaj, mi reče: «Goltanec sem si očistil, žal da si še ušes ne morem, ker mi še kar cvili po njih.» Pričela sva se poslavljati in mi je še dejal prijatelj: «V nedeljo 19. t. m. pa le pridi gledat veseloigro 'Tat v mlino', ki jo bodo ponovili naši korajžnji fantje in dekleta. Doma si prej trebuh zadrigni, da ti ne bo počil od smeha. Pa tudi ne pozabi agitirati za našo ljubo 'Domovino', ki jo bo zaradi njene krasne vsebine vsakdo rad čital!»

STUDENCI PRI MARIBORU. Gasilno društvo v Studencih, ki je eno najbolj agilnih v vsej mariborski okolici, namerava zgraditi nov večji gasilni dom in nabaviti drugo motorno brizgalno, tako da bo društvo razpolagalo z dvema. Studenški gasilci vsestransko napredujejo in zato smo prepričani, da bo znala vsa javnost ceniti njih človekoljubno delo. Lani so gasilci uspešno nastopili pri treh večjih in sedmih manjših požarih.

LJUTOMER. Obiskovalcem ljutomerskih sejmov javljamo, da so ljutomerski sejni skoro v vseh koledarjih in pratikah napačno vpisani. V letu 1930. se bodo vršili v Ljutomeru naslednji sejni: 14. t. m. živinski sejem, 11. februarja živinski sejem, 11. marca kramarski in živinski sejem, 8. aprila kramarski in živinski sejem, 13. maja konjski in živinski sejem, 10. junija kramarski in živinski sejem, 8. julija živinski sejem, 12. avgusta živinski sejem, 16. septembra kramarski in živinski sejem, 14. oktobra konjski in živinski sejem, 11. novembra živinski sejem in dne 16. decembra kramarski in živinski sejem.

STANETINCI PRI SV. BOLFENKU. Tukajšnjo prostovoljno gasilno društvo je imelo 5. t. m. svoj redni občni zbor in volitev novega odbora. Izvoljen je bil razen enega popolnoma nov odbor. Za predsednika je bil izvoljen agilen društveni delavec g. Anton Krathaker. Od njega z zaupanjem pričakujemo, da bo društvo dobro vodil. Kličemo mu vsi: Le pogumno na delo!

ROGAŠEVCI V PREKMURJU. V nedeljo 19. t. m. ob 4. popoldne uprizori prosvetno društvo «Ledavski Glas» tragedijo enodejanko «Tri maske», ki je zelo lepa in pretresljiva slika iz časov, ko je še vladala na otoku Korzika krvna osveta. Nadalje uprizori enodejansko komedijo

«Priljudni komisar», ki je polna humorja, tako da se bo vsakdo pošteno nasmejal. Sodelujejo naši poznani dobri igralci, kakor gg. Felicijan, Višner, Weis in drugi ter gdč. Šiligojeva ter Mahničeva. Upamo, da se bo odzvalo naše občinstvo prav tako mnogoštevilno kakor pri veseloigri «Ženitev», ki je bila igrana s popolnim uspehom. Prosvetno društvo «Ledavski Glas» ima tudi svojo lastno knjižnico, ki zaradi premalega zanimanja počiva, namesto da bi naše ljudstvo posegalo v zimskem času po lepem slovenskem štivu. Knjižnica je odprta vsako nedeljo dopoldne v društvenem lokalu gostilne Bagari. Kdor še ni član Vodnikove družbe, ki prinaša za malenkostnih 20 Din pratiko in tri knjige, naj se tudi takoj zapiše istotam ali pa pri poverjenici gdč. učiteljici Mahničevi. Naj bo geslo vseh: Čim več izobrazbe in branja med nami! — Omenjamo še, da zadnje igre «Ženitev» ni režiral g. Černi, nego gdč. Šiligojeva.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRIDELUJMO TRAVNA SEMENA DOMA!

Travna semena imajo danes vse večji pomen kakor pa v prejšnjih časih. Z njimi zboljšujemo travniško rušo, napravljamo nove travnike, menjalne senožeti in razne travne mešanice, ki jih sejemo na njive. Vsako leto izdamo bogate tisočake za travna semena. Če se pa vprašamo, zakaj jih doma ne pridelujemo, ne ve nihče pravega odgovora. To je dokaz, da bi se dala tudi pri nas dobivati, če bi se za to zavzeli. Naše podnebje kakor tudi zemlja in druge razmere bi bile ravno tako ugodne, kakor so po drugih krajih. Edini pomislek je v tem, da so naše kmetije majhne in da bi ne ostajalo dosti prostora za vpeljavo takih novih kultur, po drugi strani pa, da niso naši gospodarji nič prav dovezetni za take novotarije.

S pridelovanjem deteljnega semena se pečamo tu in tam, tudi preko domače potrebe, s pridelovanjem trav pa ne, dasi bi imeli tudi za travno seme dosti odjemalcev. Trebalo bi le primerne organizacije od strani semenskih tvrdk, da bi se

to uvedlo. Če se po severnih krajih izplačajo take kulture, bi se tudi lahko pri nas. Ni nobenega razloga, da ne bi s takim pridelovanjem dosegli tudi pri nas ugodne uspehe.

Pridelovanje travnega semena je enostavna stvar. Veliko vredno je tudi to, da trajajo mnoge trave po več let, da dajejo varne letine in ne potrebujejo posebnega dela. Pred boleznimi in škodljivci so bolj zavarovane kakor druge rastline. Trebalo bi le malo več zanimanja in dobre volje, pa bi se tudi pri nas lahko osamosvojili od tujega pridelka. Kmetijska družba se je že pred leti lotila take akcije, toda brez zaželenega uspeha. To pa ne daje povoda, da bi v tem stremljenju odnehali. Vsak začetek je težak.

Za začetek takih kultur je treba vnetih delavcev in skrbnih rok. Važen pogoj za ugoden uspeh je predvsem čista zemlja in zemlja, ki ima zadosti moči v sebi. Plevel je glavni nasprotnik takih pridelkov. Zato je trave sejati v vrste, ki so toliko narazen, da jih lahko okopujemo, kajti med rastjo jih je treba čistiti od plevela, ob enem pa zemljo rahljati, da bo več pridelka.

Pri nas bi morali začeti vsaj s pridelovanjem semena tistih trav, ki jih rabimo za posetev deteljnih mešanic in za napravo menjalnih senožetij. Vsaj od teh trav bi lahko semena doma pridelovali, da ne bo šlo toliko denarja v tujino, ker smo ga doma bolj potrebni. Kmetijska družba bo šla pridelovalcem rada na roko s potrebnim semenom.

OPUŠČENA HMELJIŠČA, PRIDELOVANJE FIZOLA IN PESE.

Po praznih hmeljiščih je zemlja dobro in globoko obdelana in vgnojena. Po takih prostorih nelahko sejemo, kar je. Večina kmetijskih rastlin bo dobro uspevala in dobro obrodila, posebno pa okopavine (krompir, pesa) in globoko vkoreninjene deteljne rastline. Med temi sadeži so posebno važni tisti, ki so večjega pomena za našo živitorej. V tem pogledu zasluži posebno pozornost naša lucerna, ki se odlikuje s svojo trpežnostjo in po svojih bogatih košnjah in izredno dobri tečnosti. Lucerna je za naše kraje tako važna, da bi jo morali povsod vpoštevati, zlasti na naših malih kmetijah. Domača detelja pride v drugi vrsti v poštev, dasi ima to veliko prednost, da je za dobro kolobarjenje nenadomestljiva. Tudi ona

o tebi pa ne bo nihče mogel tega trditi in še zaprli te ne bodo», je tolažil Jur mladeniča.

Gaber je naposled pomirjen vprašal, kateri rokovnjač je v nevarnosti.

«Matevž, naš Matevž je zaprt v kranjskem turnu. Če ga ne rešimo nočaj, ga bodo jutri vlekli v Ljubljano in izgubljen je», je pripovedoval suhi Jurij.

«Saj to ni mogoče!» je kriknil Gaber. Matevža so vsi rokovnjači radi imeli. Menda so spoštovali njegovo divjo moč, kajti tudi med njimi je bil znan kot najmočnejši.

«In zdaj naj grem povedat Dondežu, da ga poskusi osvoboditi? Daleč je!» je omenil Gaber. Pri tem si je pa že zapenjal pas. Tako tesno se je fant prepasal, da je izgledal, kakor bi bil sestavljen iz dveh delov. Pri tem je govoril:

«Takole bo zdravo in prav! Dobro, da me je kura okrepčala! Spočetka bo že malo klujuvala po želodcu in malo okoren bom. Pa se bom hitro razgibal! Tega fanta moram rešiti! Tak junak je in zdravje kar diha iz njega.»

«Tudi ti se ne moreš pritožiti!» je odvrnil Jurij in ga potrepal po rami. Kar oddahnil se je, ko se je Gaber odpravil.

«Pozdravljen bodi, Jur, pa za mano pridi!» je dejal fant in že je izginil med drevjem.

«Danes bi moral dospeti Matevž. Ne vem, zakaj ga ni», je omenil pri ognju v Črnem grabnu glavar Dondež in našobil svojo mesnato spodnjo ustnico.

«Slabe volje je», so si namigavali rokovnjači. Menda ga je ujezila njegova rokovnjaška baba, ki je bila grda kakor smrtni greh. Dondež se je

ni mogel otresti, čeprav sta bila poročena po rokovnjaško pod jelšo.

«Dan še ni končan. Matevž še lahko pride», je omenil mali Milež, ki je bil zgovoren kakor stara klepetulja. Možiček je bil boječ kakor zajec, sam jezik ga je bil. Rokovnjači so ga trpeli med seboj, ker je znal vohati nevarnost kakor lovski pes divjačino.

Tedaj je javil stražnik, da nekdo prihaja. Že naslednji trenutek je bil med rokovnjači Gaber, ki se je zasopel zgrudil v travo. Najprej si je zrahljal pas in se oddahnil. Potem je pričel pripovedovati:

«Tekel sem, kar sem mogel. Jurij je bil pri meni v Šenčurju. Povedal mi je, da so v Kranju ujeli Matevža na sejmu. Na sejmu je šel. Ne vem, zakaj. Čemu se izpostavlja biričem?»

«To je moja stvar in njegova!» je zavrnil govornika Dondež. Glavar je sam poslal rokovnjača na sejmu. Naročil mu je, naj gre na vsak sejmu, da bo izsledil mešetarja Lukača, ki je dobavljal rokovnjačem konje. Tega je hotel Dondež izplačati. Goljufal je včasih glavarja pri konjih. Enkrat je pa prodal konja, ki je čez par tednov poginil. In tega ni mogel Dondež pozabiti. Matevž mu je obljubil, da bo že dobil mešetarja ter mu jih izplačal pošteno, pa ne po roki, temveč po podplatih.

Ko je zdaj Dondež čul, kaj se je zgodilo, je takoj sklenil Matevža osvoboditi. Že se je razlegal njegov krepki glas:

«Štirje greste z menoj na pot. Ob polnoči bomo že prijezdili v Kranj. Gaber ti greš z nami. Čim šenčursko hosto moramo na Huje. Vzemite s seboj vrvi! Pri hujanskem mostu je francoska

straža. Paziti bomo morali! Najbrže bo treba po skalah v vodo in potem od nasprotnega brega čez skalnati rob k stolpu. Bomo že videli. Gabru urno postrezite in mu dajte, kar poželi!»

Takoj je odbral Dondež najpogumnejše.

*

Rokovnjači so upali, da bodo rešili svojega tovariša. Tudi Matevž sam ni izgubil poguma. Ko je ležal na postelji v mračnem stolpu, je poskušal z rokami iztrgati obroč, od stene h kateri je bil prikovan. Zaman je napenjal mišice. Ker je pa bil močen za dva druga, je obroč vendarle precej omajal. Prepričan je bil, da bo pravčasno iztrgal obroč iz zidu in se potem povzpел k mrežastemu oknu ter dal tovarišem znak, če mu bo kdo požvižgal.

Francozje so pa rokovnjačem prekrizali račun. Že isti popoldne, ko je hitel Gaber v Črni graben, so se odprla ob mraku vrata pungrškega stolpa. Matevž je bil prepričan, da se mu bliža zadnja ura. Vedel je, da se s Francozi ni šaliti. Odvedli so ga na cesto.

«Na Gaštej me bodo odgnali. Obsodili me bodo in me ustrelili», je dejal fant. Ostal je pa miren.

Ko je prišel na cesto, je zagledal pred seboj voz. Francoski vojak mu je pokazal, naj sede nanj. Vsedel se je. Poleg njega sta se vsedla na vsako stran en vojak in voz je zdrčal.

Še preden je voz odšel, so se zbrale okoli njega kranjske pungrčanke, ki so slednji dan pod zeleno lipo pri cerkvi obirale kosti ubogih kranjskih meščanov.

(Dalje.)

daje z rezanico slame vrlo dobro in tečno klajo.

Poleg deteljnih in drugih rastlin bi bilo vpoštovati po takih prostorih tudi fižol. Fižol je rastlina, ki je za naše kraje važna in ki bo dobila še vse večji pomen, če bi se vsa produkcija fižola bolj enotno uredila in če bi se ustreglo zahtevam današnje trgovine. Naši kraji so povsod pripravi za pridelovanje fižola, trebalo bi le vse pridelovanje glede na sorte bolje usmeriti in pridelano blago tako odbrati, da bi imeli svoj standard (uzorčno blago). Tako blago bi se veliko boljše in lažje prodalo. Fižol ima to prednost, da je trpežno blago, ki prenaša prevažanje v daljne kraje ravno tako kakor žito. Za naše slovenske kraje je pa z ozirom na ugodne pogoje nekako specialiteta, na katero bi morali polagati večjo skrb, zlasti v tem pogledu, da bi se to pridelovanje poenotilo, trgovina sama pa uredila po današnjih zahtevah. Na Laško in Francosko bi se tega blaga lahko dosti več oddalo in tudi za ugodnejšo ceno, kakor danes.

Izmed ostalih rastlin, ki prihajajo za taka opuščena hmeljišča v poštev, je važna tudi krmska pesa. Pesa je «zelena krma za zimo». Tako so jo krstili Nemci. Kot tako jo moramo smatrati pa tudi pri nas. Njen ugoden vpliv je posebno očiten pri molznih kravah, pa tudi pri drugi govedu. Po vseh živinorejskih krajih je zaradi tega pesavažen del zimske klaje, ki ga moramo tudi pri nas zanaprej vse bolj ceniti, kaor smo ga doslej. Po takih globoko obdelanih zemljiščih nam bo pesa izvrstno uspela, če ji bomo pripomogli še s potrebnimi umetnimi gnojili.

Važen pridelek na takih prostorih je pa seveda tudi krompir in žita, ki nam ne dajejo samo krušno zrnje, ampak tudi slamo, ki pomeni v naših razmerah važen del zimske krme. Tuji nam je po žitu omogočena setev strniščnih sadežev.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Zagrebu so cene goveji živini ostale v glavnem nespremenjene. Le pri volih so bile deloma nekoliko nižje, a svinjam so se zaradi velikega povpraševanja dvignile za 1 do 2 Din pri kilogramu žive teže. Na zadnjem sejmu v Kranju so bile za kilo-

gram žive teže naslednje cene: biki 7, voli I. 10, II. 9, krave I. 8, II. 7, teleta 12, svinje 1250 do 13 Din.

ŽITO. Razporeženje je bilo v začetku tedna zopet čvrstejše. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg; postavljeno na slovensko postajo): p š e n i c o, baško, po 247'50 do 257'50 Din, m o k o «0» po 380 do 385 Din, t u r š č i c o, baško, umetno sušeno, po 185 do 187'50 Din, o v e s, baški, po 205 do 210 Din.

HMELJ. V Žatcu je povpraševanje dalje živahno in so cene malo zrasle. V Nürnbergu je promet miren ob nespremenjenih cenah.

JAJCA. Zaradi razmeroma toplega vremena je razporeženje na tržišču jajc dalje mlačno pri popuščajočih cenah. Pri nas se nakupne cene gibljejo med 1'25 do 1'40 za komad. Nadaljnji razvoj cen bo povsem odvisen od vremena. Na inozemskih tržiščih so cene zadnje tedne stalno popuščale.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v v a l u t a h z a:

1 dolar okrog 56 Din;
v d e v i z a h dne 13. t. m. za:
100 francoskih frankov 221'42 do 223'42 Din;
1 dolar 56'40 do 56'60 Din;
100 italijanskih lir 294'81 do 296'81 Din;
100 češkoslovaških kron 166'89 do 167'69 Din;
100 avstrijskih šilingov 794'45 do 796'45 Din;
100 madžarskih pengov 988'09 do 991'09 Din;
100 nemških mark 1349'50 do 1352'50 Din.

Istega dne se je trgovala Vojna škoda po 445 do 449 Din, investicijsko posojilo pa po 8475 do 8525 Din.

Kratke vesti

— **Položaj na mednarodnem trgu kož divjačine** kaže razporeženje za nazadovanje cen. Glavni vzrok temu leži v ameriški denarni in borzni krizi. Amerika je največji kupec koz divjačine iz vseh delov sveta. Zaradi tega je težko verjetno, da bi se cene kožam na svetovnih tržiščih v doglednem času ustalile. Ni pa izključeno, da bodo cene kožam navzlic temu porasle. Na kožni sejmu, ki se bo vršil v Ljubljani na velesejmu 27.

in 28. t. m., bo šlo mnogo domačih in inozemskih kupcev. Čim več blaga bo tukaj zbranega, tem ugodnejše prodajne cene bo mogoče doseči, ker za malo množino blaga se tujemu kupecu pot v Ljubljano ne bi izplačala. Zaradi tega naj lovcí čimprej oddajo svoje blago «Divji koži» na veesejmu v Ljubljani, katere naloga je, da skrbi za ugodno vnovčevanje blaga. Blago se sprejema do 25. t. m.

— **Vinarski kongres.** Kakor znano, se bo 17. februarja vršil v Beogradu velik vinarski kongres, na katerem se bodo obravnavala vsa pereča vprašanja vinogradništva in sadjarstva. Ta kongres je zlasti pomemben, ker se ima dan prej ustanoviti centralna organizacija vseh jugoslovenskih vinogradnikov in sadjarjev za Jugoslavijo, ki naj bi združil kot člane vse vinarske in sadjarske organizacije iz naše države. Za kongres vlada v vseh delih naše kraljevine veliko zanimanje. Kakor se pričakuje, se bo kongresa udeležilo več tisoč vinogradnikov, sadjarjev in vinskih trgovcev.

DOMAČE NOVOSTI

* **Rojstni dan kraljice Marije** 9. t. m. se je praznoval po vsej državi na slovesen način. V počast rojstnega dne Nj. Vel. kraljice, ki je dopolnila svoje 30. leto, si je naredila tudi Ljubljana praznično lice: skoro vse hiše so bile okrašene z državnimi zastavami. Na predvečer je bilo oddanih na Gradu 21 topovskih strelcev, enako toliko tudi na rojstni dan zjutraj. Ob 10. dopoldne se je 9. t. m. vršila v stolni cerkvi slovesna služba božja, ki jo je daroval škof dr. Rožman ob številni asistenci. Cerkvenega opravila so se udeležili ban inž. Dušan Serbec, podban dr. Otmar Pirkmajer, divizijski general Sava Tripković z generaliteto ter oficirji, župan dr. Puc, zastopniki konzulatov, predstavniki raznih korporacij in institucij, veliko število državnega uradništva, rezervni oficirji in mnogo ljubljanskega prebivalstva. Na koru je med cerkvenim obredom svirala godba dravske divizije.

* **Pokroviteljstvo Nj. Vel. kralja nad ljubljanskim velesejmom.** Po obvestilu maršalata dvora je Nj. Vel. kralj blagovolil prevzeti pokrovitelj-

ANTON STRAZAR:

Oglarjev sin

Pripoved iz davnih dni.

I.

Pri farni starodavni lipi se je še enkrat ozrl nazaj oglarjev sin Matevžek...

Na vzhodni plati Podgričja se vzdiguje strmo gozdnato gorovje. Na vrhuncu tega gorovja je mala tratina; tamkaj je v davnem času domoval oglar Matevžek. Oglarjeva koča kakor tudi vse to gorovje je bilo last griških graščakov. Matevžek je torej v prvi vrsti žgal oglje za grajskega kovača, a kar je napravil več, to je bilo za njegov trud.

Trudapolno je bilo oglarjevo življenje. Dan za dnem se je moral truditi za svoje borno življenje. Pa Matevžek ni nikdar godrnjal nad svojo trdo usodo. Tudi z ženo Zalko sta se lepo razumela. Največje veselje oglarjevo je bilo, kadar se je od dela vrnil v svojo borno kočo in vzel v naročje svojega sinčka Matevžka, ga pestoval, pa mu pel razne pesmice. Poleg sinčka je imel tudi prijazno hčerko Zalico.

Ko se je tako igral s svojima otrokoma, je pogostoma zadovoljen govoril svoji ženki:

«Veš, ljuba Zalka, prav tako srečnega se počutim kot naš graščak. Zdravi smo. Kaj hočemo še več?»

Leta so potekala in oglarjeva otroka sta dorasčala; bila sta z vsakim dnevom večja in krepkejša, a tudi poslušna napram svojim dobrim staršem. Matevžek je postal dobra opora svojemu skrbnemu očetu, a Zalica dobri mami. Kadar

je bil oče malo manj obložen z delom, sta sin in hčerka hodila pomagat delat k griškemu graščaku.

Bistroumni Matevžek je pomagal največ grajskemu staremu vrtnarju Joštu. Oglarjevemu sinu je stari vrtnar vedno pripovedoval razne zgodbe in kako je v daljnih tujih krajih.

Matevžek je vrtnarja poslušal kar z odprtimi ustmi.

Čim starejši je postajal Matevžek, tem večje hrepenenje se ga je polasčalo: da bi šel tudi on iskat srečo v tujino in da bi tako tudi pomagal svojim siromašnim staršem.

Matevžek je že namerjal oditi po svetu, ko je nenadoma obolela oglarjeva žena.

Bolezen ni dolgo trajala in že se je oglasila bela žena ter pokosila oglarjevo ženko.

Ko so se vrnil od pogreba drage mamice, so se usedli pred kočo. Šele čez čas je z jokajočim glasom izpregovoril potrti oče:

«Ljubljena otroka, kolikokrat smo sedeli tukaj, danes nismo več vsi skupaj...»

Dalje ni mogel govoriti nesrečni mož, ker ga je posilil jok.

Otroka sta tolažila očeta, kakor sta vedela in znala. Pa oče jima je samo trpko odgovoril:

«Je že taka božja volja, kaj hočemo! Vsi pridemo prej ali slej na vrsto. Če bo šlo po letih, bom jaz sedaj prvi na vrsti. Saj tako je prav!»

Hči je odšla kuhat večerjo, a Matevžek se je podal z očetom v gozd gledat, kako gori kopa.

Ko sta oče in sin vse potrebno uredila pri goreči kopi, sta sedla poleg kope na klopico. Bil je lep poletni večer. Meseč je sijal, a okrog in okrog je migljalo vse polno zvezdic na nebesnem svedu.

Čez čas je menil oče:

«Matevžek, kmalu boš dopolnil dvajseto leto, a Zalika je poldrugo leto mlajša. Nisem ti še pravil tega, kar ti bom sedaj povedal. Zadosti si že star, pa ti povem nocoj. Boš saj vedel prav ceniti svojo rajnko mamico.

Prav tak večer je bil, kakor je nocoj. Dva in dvajset let je od takrat. Bil sem pri kopi in malo zadremalo se mi je, ko me predrami krik. Takoj sem pograbil svojo sekiro. Krik se je ponovil in prav dobro sem čul: «O Jezus Marija, pomagajte mi, pomagajte mi!» Po kriku sem spoznal, da je to ženska, pa tudi vedel sem, od katerega kraja prihaja to klicanje.

Seveda, jaz sem bil takrat še mlad, nekaj nad trideset let star, pa tudi pogumen. Brez premislekov zdirjam proti onemu kraju na pomoč.

Že v teku nekaj minut sem bil na mestu. Ob svitu mesečnem mi je bil jasen ves položaj. Od dela iz naše graščine se je vračala domov Gabronova Zalka, tvoja in Zalična mati, a grajski hlapec Flere ji je sledil, z nelepimi nameni. Zalka pa je bila prepoštena, zato je začela klicati na pomoč. Ko je mene ugledal, je takoj pobegnil. Jaz sem potem preplašeno deklo spremljal čisto na njen dom.

Naslednji dan sem se napatil v grad, da bi to povedal graščaku, ki naj bi vzel v strah Flereta. Še preden sem pa prišel v grad, sem že zvedel, da je Flereta vzel noč. Imel je grdu seveda tak strah pred menoj, da jo je kar pobral.

Kaj bi ti vse na drobno razlagal! Z Zalko sva si nato postala najboljša prijateljca; ni me mogla pozabiti od tistega strašnega večera. Ko se je znova enkrat mudila pri meni, sem jo vprašal:

«Zalka, nekaj mi teži srce, pa še hujske mi ga bo, ako se ne zgodi tako, kakor si jaz želim...»

stvo nad X. ljubljanskim jubilejnim velesojmom, ki se bo vršil v času od 29. maja do 9. junija t. l. ter nad jugoslovensko gozdarsko in lovsko razstavo v Ljubljani, ki se bo vršila od 31. avgusta 1930.

* **Davčna obveznost krošnjarjev, sejmarjev in potujočih podjetij.** Obrati, ki se ne vodijo v stalnem prostoru, temveč s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja n. pr. krošnjarji, cirkusi, potujoča gledališča, potujoči fotografi, sejmarji, prodajalci cvetk itd. so navezani plačevati davek od podjetij, obratov in samostalnih poklicev po čleku 42., druga skupina, točka 3. zakona o neposrednih davkih in pravilnika k temu zakonu. Nezavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni ta davek še pred začetkom poklica. Davek znaša za davčnega zavezanca samega na leto 60 Din in za vsakega pomočnika po 30 Din. Če izvrševalec navedenih obratov pomnoži tekom leta število oseb, ki mu pomagajo v obratu, plača naknadno za vsako tako osebo po 30 Din, ne pa tudi v takih primerih, če samo menja pomočnike. Davek za omenjene obrate se plača v prvi polovici leta, preden se začne izvrševati poklic, in sicer v celotnem letnem znesku, če pa se začne poklic izvrševati šele v drugi polovici leta, pa se plača davek v polovičnem znesku. Uvodoma omenjeni davčni zavezanci, ki se zalotijo brez potrdila o plačanem davku, plačajo poleg rednega davka še enak znesek kot kazen. Od potujočih obratov se pobere davek, ko se izda obrtno dovolilo; kot dokaz o plačanem davku služi po pristojnem oblastvu izdano obrtno dovolilo, na katerem je davčno oblastvo na podpisani način potrdilo vplačilo davka z označbo točne dobe, za katero je davek plačan. Vsi izvrševalci obratov, ki se ne vodijo v stalnem prostoru, marveč s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, se pozivajo, da izpolnijo svojo davčno dolžnost in plačajo ta davek takoj, da se izognejo kazenskim posledicam.

* **Aretacije v Trstu.** Beograjska «Politika» poroča, da so bile ob priliki poroke italijanskega prestolonaslednika Umberta po vsej Italiji izvršene mnogoštevilne aretacije. Po pojasnitih policije je bil namen teh aretacij zagotovitev javnega reda. Policijska uprava v Rimu je morala najeti za to priliko tri velike zasebne hiše, da je

namestila v njih aretirance. Tudi v Trstu so zaprli nad 150 oseb. Karabinjerji in policijski agenti so prihajali v stanovanje ter pozivali ljudi, naj se prijavijo komisarijatu zaradi gotovih informacij. Ko so prišli na komisarijat, jim je bilo sporočeno, da so aretirani. Noč so morali prebiti v smrdljivih in mračnih kletah in šele drugega dne so jih odpeljali v zapore. Ker za vse v zaporih ni bilo prostora, so iz Trsta mnoge odpeljati o kaznilnico v Kopru. Med aretiranci je bilo tudi veliko število Jugoslovenov. Tako so bili zaprti upravnik tiskarne «Edinosti» g. Hinko Pertot, trgovec g. Josip Ščuka, lesni trgovec Josip Mihelčič in njegov uradnik g. Šešelj, trgovec g. Narobe, trgovec g. Rehar, gdč. Tuhtanova in drugi. V Kopru je bil aretirani uradnik generalnega konzulata kraljevine Jugoslavije v Trstu g. Ahtig, ki je jugoslovenski državljani in živi v Kopru v svoji vili. Pozneje so aretirali še po deželi številne kmete jugoslovenske narodnosti.

* **Smrt dveh duhovnikov v Julijski Krajini.** V Sovodnjem pri Gorici je umrl vikar g. Angel Čargo, v Postojni pa so pokopali mladega kaplana gosp. Božidara Goljevšček. Oba pokojnika sta bila pri ljudstvu zelo priljubljena. Blag jima spomin!

* **Petnajst let v Sibiriji.** Župni urad v Šmiklavžu je te dni prejel iz Sibirijske priporočeno pismo od posestnikovega sina Jožeta Pejovnika, v katerem pogrešanec naznanja, da je bil leta 1914. v Karpatih ranjen. Rusi so ga prijeli in odvedli v Sibirijo. Nahaja se v Omsku, kjer se je oženil in ima dvoje otrok. Rad bi se vrnil v domovino in prosi, da bi mu župni urad preskrbel potrebne listine.

* **Otvoritev novega mosta Gornja Radgona-Radgona.** Na novem železobetonskem mostu čez Muro med Gornjo Radgono in Radgono so dovršena poslednja dela, tako da se je most že otvoril v sredo 15. t. m. Novi most, ki stoji nekoliko nižje, kakor je stal stari, katerega so lani porušile ledene plošče, je osem metrov širok in sta zanj prispevali Jugoslavija in Avstrija vsaka po polovico stroškov. Na sredini je meja med obema državama in do tu sega tudi dolžnost bodočega vzdrževanja in popraviljanja vsake prizadetih držav. Obenem z mostom je Avstrija dogradila na levem bregu tudi lepo moderno uradno poslopje,

v katerem bo nastanjena finančna in carinska kontrola ter obmejna orožniška straža.

* **Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani** se bo vršil v nedeljo 26. t. m. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odobrila polovično vožnjo na vseh železnicah delegatom, ki se bodo udeležili tega zbora.

* **Na Jesenicah se zopet dela.** Železarna KID na Javorniku, ki je morala zaradi pomanjkanja naročil ustaviti obrat, je pričela zopet obratovati v običajnem obsegu. Okrog 460 delavcem te tovarne je s tem zopet dana možnost dela in zaslužka.

* **Poitalijančevanje v Julijski Krajini.** Do začetka lanskega leta je bilo na tržaški prefekturi poitalijančenih 30.000 primkov. V teku leta so se objavljali dolgi sezname po 700, 800 ali še več izprememb družinskih priimkov. V italijansko obliko prevajajo slovanske priimke tudi v Gorici in na Reki, v Istri pa je puljska prefektura kar sama poitalijančila vse priimke iz kmečkih občin. Tako je doslej v Julijski Krajini poitalijančenih slovanskih priimkov gotovo za okoli 200.000 oseb. Poitalijančevanje priimkov bo trajalo še nekaj let. «Piccolo» priobčuje članek, v katerem dokazuje, da bi morala Italija poitalijančiti obmejna mesta Trbiž, Idrijo, Postojno, Ilirsko Bistrico itd. List predlaga, naj bi se domače prebivalstvo preselilo v notranjost Italije in naj bi se ta mesta naselila z Italijani.

* **Jugoslovenci v Južni Ameriki.** Jugoslovenski poslanik v Argentini dr. Milorad Stražnicki je pred kratkim obiskal naše izseljence v Rosariu. To je bil zanje pravi praznik, kar je pričal nad vse prisrčen sprejem. Kolonija je med drugim izdala poslaniku na čast poseben album, ki prinaša najlepše in najvažnejše kraje stare domovine, tudi naš Bled in Rogaško Slatino. Med drugimi sestavki je za nas posebno zanimiva najnovejša statistika o jugoslovenskih izseljencih v Argentini. Danes je v Argentini okroglo 95.000 Jugoslovenov, med temi približno 15.000 iz Julijske Krajine. Hrvatov je okroglo 67.000, Slovencev 7000, Srbov 5500, drugih jugoslovenskih državljanov okroglo 500. Hrvati so večinoma iz Dalmacije. Slovenci so predvsem iz ljubljanskega okrožja, dober del pa iz Prekmurja. Srbi so iz Črne gore in Hercegovine. Prvi Jugoslovenci so se priselili v Argentino leta 1885. Leta 1865. je bilo v Argentini približno 1000 Dalmatincev, ki so bili po večini pomorščaki.

* **Smrt znane celjske semenarice.** Te dni je umrla v mariborski javni bolnici po daljši bolezni splošno znana prodajalka semen na celjskem trgu, 62letna Ana Penova, doma iz Cirkove na Dravskem polju. Penova, ki jo je poznal v Celju skoro vsak človek, je prodajala na celjskem trgu semena in zdravilna zelišča nad 30 let. Blag ji spomin!

* **Nezgoda pri delu.** V Jelovcu pri Bresternici je prišel posestnikov sin Lojze Teplek pri spraviljanju hlodov po rižah pod drveči hlod, ki mu je zmečkal levo nogo. Težko ranjenega mladeniča so odpeljali s kmečkim vozom v bolnico.

* **Hitra smrt.** V Töniesevem skladišču v Ljubljani zaposlenemu delavcu, 67letnemu Janezu Erjavcu iz Št. Vida nad Ljubljano je prišlo te dni nenadoma slabo. Mož je opravljal v skladišču razna lahka dela. Nenadoma pa se je ozrl okrog, na kar je sedel k peči in pričel tožiti o bolečinah v prsih. Telefonirali so po reševalni avto, ki ga je naložil in odpeljal proti bolnici. Na Zaloški cesti se je napad ponovil in je Erjavce umrl. Zdravnik je ugotovil, da je Erjavce preminul zaradi srčne kapi.

* **Pogrešan gostilničar.** Iz Prečne v novomeškem okraju je že pred dnevi izginil neznanokam 38letni gostilničar Anton Marinič. Izginuli Marinič je vzel pri odhodu s seboj okrog 900 dinarjev gotovine. Pogrešani gostilničar je srednje velike postave, okroglega obraza, kostanjevih las, gladko obrat in oblečen v slabo črno obleko. Ker njegovi domači nimajo o njem nikakih vesti, se boje, da se je utegnula Mariniču pripetiti kaka nesreča.

Vprašam te torej, ali bi hotela postati moja ženka. »

Brhko dekle je zardelo in takoj odšlo, češ: «Kar naše vprašaj, boš že videl, kaj bo.»

Ze prihodnjo nedeljo zatem sem šel srubit! Vse se mi je po sreči izteklo. Dober mesec dni zatem je bila že Zalka moja ženka!

Sedaj sem ti, ljubi sin, vse povedal o tvoji materi. Pojdiva domov! Gotovo je nama Zalica že skuhala večerjo.

Ko sta šla proti domu, je oče pokazal sinu kraj, kjer je rešil njegovo mater pred zlobnim nasilnežem Fleretom. Na oglu kočje pa mu je pokazal mesto, kjer je vprašal svojo nepozabno ženko, ali bi hotela biti njegova družica v življenju.

Dobre tri tedne je poteklo po žalostnem dogodku, ko je bila pokopana oglarjeva žena. Oče in sin sta ravno končala novo kopo in jo užgala; sedela sta na klopici in sin je počasi razodel svojemu očetu važno skrivnost, da namerava iti za nekaj časa v širni svet. Zaključil je svoje pripovedovanje: «Iz ljubezni do vas grem, da bi vam mogel kaj pomagati na stara leta.»

Očetu so prišle solze v oči. Hudo mu je bilo za sina, bal se je zanj, da se mu bo kaj hudega prigodilo. Obenem pa je bil ginjen, da ga njegov sin tako ljubi, da bi mu rad zboljšal njegovo trudapolno življenje.

«Nič ti ne branim. Le pojd v svet, se boš kaj naučil in dosti skušal. A to te prosim, bodi vedno pošten! Če boš pošten, bo vedno s teboj mogočno božje varstvo!»

Po skromni večerji je brat povedal še sestri, da odide za nekaj časa v tujino že prihodnjega dne.

Zalica se je spustila v jok, zaman sta jo tolažila oče in brat. Preden so odšli tisti večer k počitku, so še sklenili, da se na jesen preselita oče in Zalica na materin dom h Gabronu v vas zaradi večje varnosti pred raznimi potepuhi in zavoljo Zalice, da bi ji kdo kaj žalega ne storil.

Zgodaj naslednjega jutra je mladi Matevžek odhajal z doma. Oče ga je še blagoslovil. Dejal je: «Ako bi me pa že ne dobil več živega, pa me kaj obišči na grobu! Bogastva ti ne morem zapustiti, a učil sem te vedno poštenja, ki je največje bogastvo!»

Ginjen je bil sin; objel je svojega ljubega očeta in mu tudi zvesto obljubil, da se bo vedno ravnal po njegovih naukih.

Nekaj časa ga je spremljala še njegova sestra. Ko sta se poslovila, jo je tolažil:

«Zalica, nič se ne boj, tudi zaradi tebe grem v svet, da bi se ti kdaj bolje godilo!»

Ločila sta se brat in sestra, brat je odhajal v svet, a sestra nazaj k očetu.

Pri starodavni farni lipi se je ustvil mladi popotnik ter se poslavljaj od domačih krajev. Sam se seboj je govoril: «Iz ljubezni do ljubega očeta grem...» Šel se je še posloviti od nepozabne mamice na grob, a nato pa je vzel pot pod noge. Prav hitro je korakal. Družčino pa so mu delali veseli ptički, ki so skakljali od drevesa do drevesa in peli hvalo Stvarniku.

(Dalje.)

* **Pismo iz Seegrabna pri Leobnu (Avstrija).** Pišejo nam: tudi tukaj nas je mnogo Slovencev, ki delamo v rudniku. Ne počutimo se baš najboljše, ker je zaslužek bolj mal, a delo je nevarno. Zgodilo se je že več nesreč. V nedeljo 5. t. m. se je pripetila nesreča v novem rovu. Padel je kos lesa na nekega delavca in ga ubil. Na sv. Treh kraljev se je ponesrečil neki jamski vozač, ki so ga morali takoj prepeljati v bolnico. Dne 9. t. m. se je ponesrečil delavec Semernik, ki mu je padel na glavo kos lesa.

* **Razne nesreče.** Ivana Finčeva, delavka v tobačni tovarni, stanujoča v Vodmatu, je doma sekala meso. Med sekanjem pa je tako nespretno zamahnila, da si je odsekala prst na levi roki. Pri sekanju se je tudi ponesrečil posestnikov sin Miha Grile iz Cerkelj nad Kranjem, ki je v soboto sekal drva. Pri zamahu mu je ušla sekira in namesto po polenu je mahnil po nogi. Zdrobil si je koleno desne noge. Delavka Angela Petačeva, zaposlena v «Jugočeški» v Kranju, je na postaji v Medvodah tako nesrečno padla, da si je zlomila desno nogo. Pavel Kalan, posestnikov sin iz Poljan nad Kranjem, si je pri delu poškodoval levo nogo. Alojzij Čop, posestnikov sin iz Št. Jurja pod Kumom, je padel in si zlomil levo roko. Vse ponesrečence so prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **Zopet železniška nesreča v Rajhenburgu.** Te dni zjutraj je na postaji Rajhenburg, kjer se je lani novembra pripetila velika železniška katastrofa, zadela lokomotiva vlaka št. 42, ki je vozil v smeri proti Zagrebu, ob zadnji voz potniškega vlaka št. 611, ki prihaja zjutraj iz Zagreba na Zidani most. Nesreča se je zgodila na sličnem način kakor v lanskem novembru. Lokomotiva je trčila v vagon, ko je osebni vlak vozil na drugi tir. K sreči je bil vagon prazen, tako da ni bilo človeških žrtev. Tudi materialna škoda ni posebno velika.

* **Škrlatinika v Dolžu** je zahtevala že več smrtnih primerov, čemur je kriva samo nepoučenost kmečkega ljudstva, ki je skrivalo bolne otroke iz strahu pred oblastvom, češ, da bi jim to delalo neprilike in nepotrebne stroške.

* **Od ozeblin umrl.** Dne 9. t. m. ponoči je prišel k hlapcu Fr. Drevenšku v gostilni Beranič na Tržaški cesti v Mariboru, moški, star 35 do 40 let, ki je že večkrat tam v konjskem hlevu prenočil, in prosil zopet za prenočišče v hlevu. Ker je bil videti popolnoma pijan in je drgetal od mraza po vsem telesu, se ga je hlapec usmilil in mu dovolil prenočišče. Možak je zlezal pod jasli, še krepko potegnil žganje iz steklenice, nato pa trdno zaspal. Ker je tudi še dne 10. t. m. popoldne tam ležal, je hlapec šel končno pogledat in je videl, da je mož v nezavesti in da ima na nogah, na katerih je imel samo stare galoše, močne ozeblin. Javil je stvar rešilnemu oddelku, ki je neznanca spravil v bolnico. Tudi tam se mož ni več zavedel in je že istega večera umrl. V njegovih žepih niso našli ničesar razen objave mariborske borze dela, ki se glasi na ime Ferd. Mežič iz Podčetrčka in ki mu daje pravico voznje iz Maribora v Rogaško Slatino.

* **Ponesrečil se je pri sekanju drv.** 23letni dninar Karel Zupančič iz Mišjega dola pri Litiji je v petek popoldne sekal drva. Ko jih je nakljal že precej, mu je sekira nenadoma spodletela in mu udarila v nogo. Nesrečnik si je presekal levo koleno in so ga morali nemudoma prepeljati v splošno bolnico v Ljubljani.

* **Nezgodna na lovu.** Posestnik Janez Pestotnik iz Gaberja pri Kamniku se je podal na lov v planine. Zaradi polzke poti pa mu je pri povratku domov spodrsnilo in je Pestotnik zdrsnil čez skale, kjer je obležal z zlomljeno desno nogo, ki si jo bo zdravil v splošni bolnici v Ljubljani, kamor so ga prepeljali.

* **Božjastnik postal žrtev snega.** Dninar Jelen Janez iz Št. Vida nad Šoštanjem se je vračal na praznik svetih Treh kraljev zvečer od nekega oddaljenega sosedu proti domu. Jelen, ki je bolehal za padavico, je sredi šume zopet dobil možan napad. Pri padcu se je zvalil kakih 30 m po bregu in obležal na ustih. Našli so ga nasled-

njega dne zmrzlega. Nesrečnik zapušča vdovo in nedoraslo hčerko.

* **Truplo utopljenke** so 6. t. m. zvečer potegnili iz Drave v občini Stojnci. Utopljenka je bila oblečena v kratko krilo, nizke čevlje na zadrgo in v športno bluzo. Župni urad v svojem poročilu domneva da gre menda za truplo gospodične, o kateri je bilo pred kakim mesecem v listih čitati, da je 7. decembra zjutraj skočila v Mariboru z državnega mosta v Dravo in utonila. Kakor se je pozneje ugotovilo, gre res za Lino Majhovo, 24letno skladiščarko Hutterjeve tovarne, ki jo od navedenega dne pogrešajo.

* **Železniška nesreča na Blanci.** Te dni ob pol 8. zjutraj se je pripetila na postaji Blanca velika železniška nesreča. Ob tem času se tamkaj križata dva vlaka nasprotnih smeri, in sicer zagrebški osebni vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 10. dopoldne, ter neki brzotovorni vlak proti Zagrebu. Oba vlaka sta skoro istočasno vozila v postajo vsak na svoj tir in tudi skoro istočasno odpeljala vsak v svoji smeri. Med tem, ko je osebni vlak vozil pravilno, pa je brzotovorni vlak zaradi nepravilno postavljene kretnice zavozil v stranski slepi tir. Zaradi goste megle uslužbenci vlaka niso mogli takoj opaziti pomote ter pravočasno ustaviti dolgega in težkega vlaka. Strojevodja je sicer s silnim žvižgom opozoril uslužbenca na nevarnost, da tudi oni skušajo vlak še pravočasno ustaviti. Toda ves napor ni nič zalegel, ker je omenjeni slepi tir prekratek. Lokomotiva se je z vso silo s spredaj montiranim snežnim plugom zarila v mehko zemljo. V težkem in s precejšnjo hitrostjo vozečem se vlaku so zato nastali silni sunki; službeni vagon se je pri tem popolnoma razbil ter obležal na sprednjem delu stroja. Drugi vagon za lokomotivo, poln dragocenih poštnih paketov, se je tudi dvignil visoko v zrak ter obtičal na zalogovniku s premogom. Tudi naslednji voz se je dvignil in zaril čez steno v poštne pakete. Poškodovanih in vrženih iz tira je bilo še več vagonov.

* **Žrtev škrlatinke v Konjicah.** V Konjicah se je pojavila zavrtna bolezen škrlatinika. Oboleni sta tudi hčerki edinki tamkajšnjega sodnega starešine g. Miheliča. Dočim je starejša in slabotnejša bolezen že skoro prebolela, je mlajša in močnejša 5letna Milica postala te dni njena žrtev in je nesrečne starše za večno zapustila.

* **Dva požara v jeseniški okolici.** Te dni se je visoko gori nad vasjo Hrušica vnel gozd ter se je ogenj naglo širil proti vrhu. Velikanski plameni so zlasti zvečer v dolžini več sto metrov ožarjali daleč na okrog jeseniško okolico in napravili več domačim posestnikom občutno škodo. Dan pozneje pa je nenadoma začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika in sedlarskega mojstra gospoda Pečnika na Javorniku. Na lice mesta je prispelo tovarniško gasilno društvo z Javornika, ki je sicer hitro omejilo ogenj, žal pa ni moglo rešiti več gospodarskega poslopja, ki je pogorelo do tal. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen po neznanem požigalcu, ki vrši svoje zločinsko delo po Gorenjskem že nekaj nekaj let.

* **Požar na Stopah.** Te dni je zategel štirikratni brlzig zagorske rudniške sirene javil, da gori nekje v bližini. Silen rdečkast sijaj, ki ga je še povečala gosta megla, se je videl daleč okoli. Pod strmimi skalami pri Podkraju si je pred par leti postavil agilni mizar Nace Bebar svojo hišo, v bližino pa skladišče za les, mrvo in hlev. Živel je bolj zase in bil na glasu, da je spreten mizar. Pridni ljudje imajo vedno neprijatelje. Tako je tudi Nacetu neznan škodoželjna roka zanetila skladišče. Ko so opazili ogenj, je bilo že prepozno. Toliko je bilo še časa, da so rešili živino. K sreči stoji hiša dosti vstran in se ni vnela. Kmalu je prispela ročna brizgalna iz Zagorja in z močnim curkom oblila ostrešje hiše, ki se je že kadilo. Ko je stopila v akcijo še zagorska motorna brizgalna, je bila kmalu vsa nevarnost odstranjena. Če bi vlekel veter, bi zgorela še hiša in bržkone tudi vsa naselbina v Podkraju. Kdo je neznan požigalec, bo skušala dognati preiskava. Nenaden nastop ognja je močno pretresel že itak živčno bolno gospodinjstvo. Dobila je krčevit živčni

napad, ki bo najbrže pustil posledice. Vsa okolica sočustvuje z nesrečo pridne družine.

* **Žrtev pretepaštva.** V mariborsko bolnico so pripeljali Franca Soršaka iz Slovenske-Bistrice, ki sta ga v Vrhlogah napadla dva fanta in ga težko poškodovala na glavi.

* **Divjaški pobjoj.** Vasovanje po tujih vaseh je v naših krajih še vedno silno opasno. Naravnost divjaški pobjoj pa se je ob takem povodu izvršil nedavno zvečer v vasi Drame pri Raki na Dolenskem Tega večera so se v omenjeno vas podali brata Alojzij in Anton Janževc ter Janez Divjak iz vasi Čužne mlake skupno s fanti Kocijanom Jakštom in bratoma Francem in Janezom Jemanom iz vasi Hrvaški brod pri Raki. Okrog pol 20. so v Dramah zapeli pred Ulkerjevo hišo domačim dekletom. Iznemada jih je sredi petja obkolila skupina kakih 17 dramskih fantov, ki so ničesar sluteče podokničarje s strahovito besnostjo napadli, udrihajoči po njih brez usmiljenja s koli, vilami in sličnim orožjem. Na tleh so brez zavesti v krvi obležali brata Anton in Alojzij Janževc ter Kocijan Jakše, dočim sta brata Jeman zbežala z lažjimi poškodbami. Kocijan Jakše se je čez čas prvi prebudil iz nezavesti in zbežal domov z zlomljeno levo roko nad komolecem ter hudimi udarci na glavi in raznimi podplutbami po životu. Dočim je njemu beg še uspel, so drameški fantje izza hiš opazovali na tleh ležeča brata Janževca. Ko je Alojz polagoma začel dvigati roko in se osveščati, so domači fantje znova planili nanj ter ga pobili z vilami znova na tla. Enako so udarili tudi še po njegovem nezavestnem bratu, na kar so v domnevi, da sta oba mrtva, zapustili prizorišče svojega strašnega divjaštva ter se razgubili na svoje domove. Vendar se je Alojzij Janževc čez dobro uro zopet osvestil in se privlekel do Cvelberjeve hiše, kjer mu je odprla domača hči Rezika. Stregli so mu vso noč in poiskali tudi njegovega, še bolj nesrečnega brata Antona, ki je ležal na cesti s prebito lobanjo in polomljenimi rokami. Vse poškodovance so prepeljali v novomeško bolnico usmiljenih bratov. Kot glavne krivce poboja je Alojzij Janževc spoznal fante: brata Janeza in Franca Vidmarja, Jožeta Rangusa in Alojzija Miklavčiča, katerih aretacija se je že izvršila. Roka pravice bo podivjance trdo prijela.

* **Krvav dogodek v Kamnici.** Na posestvu šolskih sester v Kamnici se je te dni zvečer odigral krvav dogodek. Tam uslužbeni Herman Lekš se je sprl z 68letnim viničarjem Franjom Ruprehtom. Med preprirom ga je z nožem sunil v desno sence in v levo prsno stran, tako da se je starček hudo ranjen zgrudil na tla in si pri padcu poškodoval tudi prsni koš. Lekša so prijeli orožniki in ga prepeljali v sodne zapore v Mariboru, Ruprehta pa so morali prepeljati v mariborsko bolnico.

* **Divjaški napad na poštni avto.** Te dni je bil izvršen pri belem dnevu nenavadno drzen napad na poštni avtobus, ki vzdržuje poštni in potniški promet med Brežicami in Novim mestom. Ko se je avtobus vračal iz Brežic, ga je v Gradišču pri Št. Jerneju pričakalo 7 fantov. Pohiteli so proti njemu, odbili pri vratih kljuko, da so se vrata odprla, izvlekli nože in hoteli napasti potnike. Roparski napad pa se jim ni posrečil tako gladko, kakor so računali. Že prvemu napadalcu, ki se je lotil šoferja Azbeta, se je razbojniški namen izjalovil. Šofer Azbe se je namreč silno spretno umaknil udarcu z nožem, popadel neki drog, ki ga je imel v bližini, ter začel udrihati po napadalcih. V pomoč mu je takoj priskočil neki gospod iz avtobusa, ki je k sreči imel pri sebi browning. Z njim je ustrahoval napadalce, da so se umaknili in se takoj tudi razpršili. Takale zgodba se pri nas v Sloveniji zdi skoro nemogoča, pa se je vendarle zgodila na našo sramoto.

* **Zasledovana oglarja.** Pred nekaj dnevi je bila izvršena v trboveljskem okraju večja tatvina oglja. Kakor so ugotovili orožniki, sta izvršila tatvino brata Josip in Friderik Ferenčak, po po-

Dr. Jože Rant
specialist za zobne in ustne bolezni v Škofji Loki
ordinira: vsak ponedeljek popoldne v Gorenji vasi,
vsak četrtek popoldne v Železnikih. 27

klicu oglarja, doma iz Sela v brežiškem okraju. Tatinska brata sta jo še pravočasno popihala in ju še niso mogli izslediti.

* **Napad na celjskega mestnega šoferja.** V nedeljo 5. t. m. zvečer je bil napaden v Dramljah, kamor je pripeljal z mestnim avtobusom iz Celja potnike, 20letni šofer Stanko Hrastnik. Ko se je spravljal k počitku, sta ga v temi nenadoma brez vsakega povoda zahrbtno napadla dva neznana maskirana lopova in ga pobila na tla. Hrastnik je dobil občutne poškodbe po desni roki in na hrbtu. Napadalec sta takoj po izvršenem dejanju izginila v noč. Hrastnik je bil naslednji dan prepeljan v Celje in se zdravi v domači oskrbi. Mestni avtobus je vodil v Dramlje šele drugič in torej ni imel v Dramljah nobenih znancev niti sovražnikov. Najbrže je bil napad namenjen komu drugemu, ki sta ga napadalec zaradi temne noči zgrešila.

* **Slepar.** V Celju se je pojavil pred več tedni neki brezposelni bivši uradnik Božidar Budin iz Dornberga pri Gorici in izvabljal pod raznimi pretvezami od ljudi denar, hrano, stanovanje in drugo. Profesorju Josipu M. iz Zavodue, s katerim je bil med vojno skupaj pri vojaki, pa je izjavil suknjo, češ, da jo rabi le za osem dni, ker čaka na neko službo v Celju. Pred dnevi pa je Budin nenadoma izginil iz Celja s suknjo in neporavnanimi računi vred. Mariborska policija, ki je bila naprosena za njegovo izsleditev, je sporočila, da ga ni v Mariboru, pač pa je ugotovila, da zasleduje Budina tudi zagrebško sodišče. Najbrže bo Budin poskušal svoje zmožnosti uveljaviti še v kakem drugem kraju.

* **Mlada tatica.** Pred novim letom je prišla k uslužbencu šoštanjske bolniške blagajne gosp. Bajtu neka 15letna punčka, ki je trdila, da se piše Marija Smrtnikova, popolna sirota iz Slovenjgradca, prosit, če bi jo vzeli za služkinjo. Dekle je našlo usmiljenje in vzeli so jo. Kmalu pa se je izkazalo, da je dobrotna sirota. Komaj dober teden nato je deklica, ko je bila sama doma, nabasala v veliko potno kšaro razno perilo, obleke, čevlje in druge vrednosti ter kšaro skrila v drvarnico, sama pa si je oblekla plašč in snežne čevlje svoje gospodinje ter se napolnila v Velenje, odkoder se je nameravala vrniti po ukradene reči. To namero pa ji je preprečilo orožništvo iz Velenja, ki jo je aretiralo in izročilo v zapore. Dognalo se je, da je pravo ime malopridnice Marija Haberjeva in da je že imela opravka s sodiščem.

* **Vlom v Jenkovo zidanico v Jazbinah.** Ga. Marija Jenkova iz Litiije ima v Jazbinah vinograd z zidanico. Tamkaj hrani v zaklenjenem hramu še ves letošnji vinski pridelek. Ko je prišla lastnica te dni v zidanico, je ugotovila, da so obiskali zidanico dolgoprstni gostje. Kakor se sodi po vseh okoliščinah, so morale biti vlomilcem domače razmere znane. Na mestu, kjer hranijo Jenkovi ključ od kleti, so odprli lino ter se polastili ključa in potrebnega orodja. Vrata v klet, ki so zaklenjena s posebno ključavnico, pa so z vilami vrgli s podbojev. Zejni gostje so se gotovo dobobra nalokali dobre kapljice, ki so je tudi nekaj vzeli s seboj. Po domnevi gospe Jenkove so obiskali njeno zidanico vlomilci na dan svetih Treh kraljev. Upati je, da pridejo vlomilci kmalu do zasluženega ričeta.

* **Aretacija pokvarjenega fanta.** Iz Litiije poročajo, da so orožniki aretirali 22letnega mladeniča Križnika zaradi tatvine neke ure. Ob tej priliki je prišlo na dan, da je fant star tatič. Ko so pričeli Križniku preiskovati žepa in obisti, je prišla na dan še druga zanimivost. Fant je bil svoj čas obsojen na zapor v Gradiški. Od tam pa se mu je posrečilo pobegniti na italijansko ozemlje. Vendar tudi tam ni opustil svojega nagnenja do tuje lastnine. Zato je preživel skoro leto dni po italijanskih ječah. Potem pa se mu je zahotelo po domačiji in je ušel na našo stran. Preden pa je prišel v Ljubljano, ga je doletela roka pravice že med potjo in moral je za teden dni na ričet. Fant je popolnoma izgubljen. Starši so mu pomrli, sam pa se potika zdaj po krivih

potih. Najbolj priporočljivo bi bilo, da pride mladi pokvarjenec v poboljševalnico.

* **V primerih zastrupljenja,** povzročene po pokvarjenih jedilih, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu je vporabna naravna «Franz Jožef-ova grenčica», bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svincem staropreizkušena «Franz Jožef-ova voda» ne odpravi samo trdovratne zapeke, temveč da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. Franz Jožef-ova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

O deklici brez staršev

Prekmurska pravljica.

Pred davnimi leti je živela siromašna žena sama s svojim nebogljenim detetom. Revščina in pomanjkanje sta jo prisilila, da se je odločila, izročiti svoje dete v oskrbo usmiljenim ljudem. Napolnila se je z detetom v temno noč. Drugo jutro je prišla v popolnoma tuj kraj. S težkim srcem se je ločila od deteta. Položila ga je na prag najbližje hiše ter se v jutranjem mraku napolnila dalje, da si poišče kruha. Usmiljeni ljudje so otroka vzeli v hišo, ga vzredili in odgojili.

Minila so leta in najdenček je zrasel v lepega mladeniča. Hudo mu je bilo, ko so mu dejali, da nima staršev, da je sirota-najdenček brez očeta in matere. In prišel je v dobo, ko je sklenil, da si poišče družico za življenje. Dejal pa je, da bo njegova bodoča žena le ono dekle, ki nima staršev.

Zato je šel v svet, a nikjer ni mogel najti mladenke, ki bi ne poznala staršev. Zvedel pa je, da živi tam daleč v temnem gozdu ob Blatnem jezeru star puščavnik, pobožen in svet mož, ki mu bo znal svetovati in pomagati.

Vzel je palico v roko in hodil ves dan, dokler ni našel moža, ki je bil sto let star. A sveti mož je na njegovo vprašanje, ali ve za dekle, ki ne pozna staršev, le odkimal z glavo in skomizgnil z rameni. Poslal je mladeniča k svojemu še starejšemu znancu, češ: «Morda ti bo pa on znal pomagati.»

Šel je dečko, hodil je noč in dan in prišel v tujo deželo, kjer mu tudi dvestoletni stavec, puščavnikov prijatelj, ni vedel sveta. Dejal mu je: «Dan hoda od mene živi moj stari znanec, svet in bogoljuben puščavnik. On ti bo gotovo znal pomagati. Le pojdi z zaupanjem k njemu!»

In res kot gora stari in kot nebeški svetec pobožni menih mu je pomagal. Rekel mu je: «Vsej deset pšeničnih zrn, iz katerih ti bo zrastle deset pšeničnih klasov. To klasje osmukaj, zrna zmelj v moko, iz katere speči hostijo; to ponesi k svetemu in pobožnemu svečeniku, ki jo naj posveti in z njo daruje Bogu sveto mašo. Pazi pa, da ne vsejše preveč zrn in da se ti ne bo izgubilo kako zrno dozorele pšenice! Ko si vse to storil, pa vzemi tole čudovito jajce, ki ti ga sedaj izročim, ter mu ubij lupino in tvoja želja se bo izpolnila.»

Dečko se je tristoletnemu starčku lepo zahvalil, vzela čudovito jajce, se poslovil ter brž začel izpolnjevati puščavnikove nasvete. Vse je šlo v redu in po sreči. Le eno zrno je zaradi nepredvidnosti preveč vsejal. Ko je sedaj ubil čudovito jajce, kakor mu je ukazal stavec, se je pojavila pred pričakovanja polnim mladeničem lepa deklica. Živela pa je na žalost le pol ure, na kar se je razblinila v bel oblak, ki je splaval visoko pod sinje nebo.

Žalosten se je napolnil mladenič znova k starcu in mu potožil o svoji nesreči in le pol ure trajajoči sreči. Dobri stavec ga je potolažil, dal mu je drugo čudopolno jajce in mu še enkrat naročil, naj se drži točno njegovih nasvetov.

Dečko je šel in se držal njegovih navodil. Vsejal je deset zrn, pazil noč in dan na dozorevajočo pšenico, toda kljub vsej njegovi pazljivosti se mu je izgubilo eno zrno. Ko je to pot strl lupino onega čudovitega jajca, se je pojavila pred mladeničem zala deklica, še lepša kot prvič. Eno uro je užival mladenič čudovito srečo in že je nestalo bajnega dekleta.

Ko se je tudi v tretje zatekel mladenič k starcu, ga je dobrosrčni stistoletni puščavnik potola-

žil, naročil mu še večjo pazljivost in mu izročil tretje in zadnje čudovito jajce.

Mladenič se je zahvalil in poslovil. Vsejal je ponovno deset pšeničnih zrn, pazil budno nad njihovo rastjo in ko so dozorela v zlatorumeno klasje, ga je skrbno osmukal in še skrbneje zmlel v fino moško, iz katere je spekel belo hostijo. Bogaboječ in svet duhovnik je hostijo posvetil v božji kruh in z njim daroval bogu sveto daritev, katere se je mladenič zbrano in s pobožnim srcem udeležil.

Ko je tako izpolnil do zadnje pičice starčkovo naročilo, je v svetem pričakovanju ubil lupino čudovitega jajca. In glej, pred mladeničem se je pojavilo najlepše dekle, še ljubkejšo kot obakrat prej, in je živelo, govorilo in se kretalo, kakor da bi že dvajset let bivalo med pozemskimi bitji.

Mladeniču se je izpolnila njegova srčna želja in vzela je deklico za svojo ljubo ženko. Na gradu, ki se je nekoč dvigal na strmem levem murskem bregu, ju je star graščak vzel kot vrtnarja v službo. Ko je kmalu potem graščak brez potomcev umrl, je grad in vso posest zapustil pridnemu vrtnarju in njegovi ženi. Zala grajska dvojica je še živela mnogo, mnogo let v sreči in zadovoljstvu tja do sive starosti.

Zapisal A. Z a d r a v s k i,

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Umetnost pozabljenja

Nekako čudno nam zvene te besede, ker govorimo o umetnosti, kako naj pozabimo, ko vendar vsak človek želi, da bi imel čim boljši spomin.

Kljub temu je tudi umetnost pozabljenja velike važnosti v življenju. Staromodni ljudje jo veliko premalo vpoštevajo; le preradi «hvalijo stare, dobre čase», misleč, da je bilo prej res vse bolje in lepše. Ne pomislijo, da ni le zdaj stara-joči se rod tak, da hvali stare čase, temveč da je lastnost vsakega izumirajočega rodu, da pravi: V naših časih je bilo vendar vse lepše. Tudi današnja mladina bo nekoč hvalila stare čase. V spominu se vidi marsikaj lepše, kakor je v resnici.

Vsak človek se rad spominja dogodkov, ki so mu bili prijetni. Nenaraven pojav pa je, če se človek poglablja v stvari, ki so minile in so ga razočarale. Taki ljudje se naravnost vesele, če se morejo prav živeti v svoje žalostno razpoloženje in razmišljajo o svoji nesreči. Navadili so se, obnavljati preteklo; delajo tako kot hišni gospodar, ki skuša, staro, razpadajočo hišo na ta način popravljati, da jo vedno na novo prepleškava, namesto da bi jo podrli in novo sezidali.

Če sem storil v preteklosti kaj napačnega, ne bom hotel pozabiti skušnjo, ki sem si jo pri tem pridobil, kajti ta mi bo v prihodnosti prav prišla, ker me bo obvarovala, da ne bom zašel v isto napako. Toda dogodek mi bo ostal le kot skušnja, kot načelo, dočim bom z njim zvezane neprijetnosti pozabil. Mar bi bilo bolje obžalovati svoje napake na ta način, da dneve in mesece in leta mislim: Če bi bil to ali ono drugače napravil! Ali bi se ne reklo to: žalovati nad izgubljenimi stvarjo? Ali ni izguba časa žalovati nad izgubljenim?

Koliko na boljšem je človek, ki ima notranjo prožnost, da neprijetno in nekoristno čim prej pozabi. Medtem ko drugi vrta po svoji bolečini in svojem razočaranju, je ves zagrenjen, si dela na ta način sovražnike in si krati življenske moči, je ta že zdavnaj obrnil oči na življenje v sedanosti, si pridobil novih izkustev, ki mu napravljajo življenje kratkočasno in zanimivo in tako neprijetne dogodke zagrinjajo s pozabo. Kajti ob istem času se moremo baviti natančno le z eno stvarjo.

Kot ne najdemo v prirodi nikdar istega, temveč nastane vse vsako leto nanovo, čeprav zelo podobno prejšnjemu, tako mora tudi človek vedno novo ustvarjati. Nihče ne more ustaviti kolesa časa, tudi staromodnež ne. Čim prožnejši smo v prilagoditvi, tem bolje je za nas.

V stremljenju za uspehom moramo imeti oko uprto v bodočnost, ne da bi pri tem zanemarjali sedanost. Preteklost naj nam bo le svetovalec v dvom.

Misli so moči, ki imajo nagnenje, spremeniti se v dejanje. Če pa mislimo le na napake, neuspehe in razočaranja, se podzavestno zopet nanje pripravljamo. Ako pa pričakujemo uspeha od naših sklepov in preudarkov, se ustvarja v nas navdušenje, gonilna sila, ki nas nosi kot na perotih proti uspehu, če ne z enim zaletom, pa polagoma.

Kaj koristi človeku, če žaluje za izgubljenim denarjem, pri tem pa zamudi priliko, zaslužiti novega.

Najpriporočljiveje je, obračati pozornost na sedanost. Kako pogosto pa slišimo: Trudim se, da bi pozabil preteklost, a ta mi neprestano stopa pred oči. Znana stvar je, da se vračajo naše misli vedno k temu, kar hočemo z vso silo zatreči. Skrivnost pozabljenja je v tem, da sprejemamo vedno novo. Z množino novih utisov, ki stopijo vrh starih, zapadejo ti pozabi. Ne mislimo na prejšnje neuspehe, zaposlimo naše misli s tem, kako si bomo v sedanosti in prihodnosti ustvarili novo srečo.

O umetnem dežju

Človek, ki živi v prirodi in je od nje odvisen, je vedno želel, da bi spremenil v njej to ali ono, kar misli, da mu škoduje. Poljedelec je v svojem delu odvisen zlasti od vremena, od katerega zavisi tudi to, kolikor sad bo rodil njegov trud. Toča, ki pride tako nenadoma, mu utegne uničiti ves pridelek. Prav tako pa mu je dolgotrajna suša ena najhujših sovražnic.

Že od nekdaj se trudimo, kako bi prišli do sredstva, s katerim bi mogli vplivati na vreme, zlasti da bi mogli napraviti dež takrat, ko ga je najbolj potreba. Večina teh poskusov je ostalo brezuspešnih. V zadnjem času pa se je vendar posrečilo doseči tudi na tem področju kolikor toliko zadovoljive uspehe. V zapadni Ameriki so izumili in zgradili napravo, s katero je mogoče delati umetni dež in o kateri bomo tu na kratko govorili.

Elektrika, ona sila, ki nam je postala v kratki dobi tolika dobrotnica, igra tudi tu glavno vlogo. Umetno vplivanje na vreme, v našem primeru na dež, se vrši s pomočjo električnega nihanja. Nič čudnega! Saj vemo, da je v zraku in na zemlji vse polno elektrike, ki se zlasti ob dežju in nevihti kaže v tako mogočnih pojavih, kot sta blisk in strela.

Stroje, ki delajo dež, so namestili 28 metrov nad zemljo v stolpu podobni zgradbi. Nahajajo pa se v posebnem prostoru, ki je skrbno izoliran, tako da ne more uhajati elektrika proti zemlji. S to napravo pošiljajo elektriko v zrak, in sicer tako, da gre pozitivna elektrika na zemljo, ki ima negativno elektriko, negativna pa v oblake, ki so napolnjeni s pozitivno elektriko. Par besed v pojasnitev teh pojmov. Elektrika je ena najbolj razširjenih snovi. Nahaja se v vseh telesih, ki so vsa sestavljena iz elektronov, neskončno majhnih delov, ki krožijo okrog svojega jedra. Ti elektroni tvorijo to, kar imenujemo negativno elektriko, jedra so pa negativno električna. Vsako telo, ki ne kaže električnih svojstev, ima toliko pozitivne kot negativne elektrike. Ako se elektroni iz kateregakoli vzroka ločijo od jedra, postane telo pozitivno električno, ono telo pa, na katerega so prešli oni elektroni, je zdaj negativno električno.

Omenjeni aparat sestoji iz plinskega motorja, ki ima dinamo dveh kilovatov za istosmerni in izmenični tok. Izmenični tok gre od dinamata najprej skozi transformator, ki zviša napetost na 12.500 voltov. Od tu prispe tok v sedem oljnatih kondenzatorjev, od koder se elektrika v iskrah izpraznjuje.

Po poročilih iznajditeljev so se pokazali uspehi te naprave v tem, da so ob mirnem vremenu pritiskali oblaki proti stolpu; vsekakor pa močan veter delovanje priprave močno ovira.

Ko se nabere okoli stolpa dovolj oblakov več kilometrov na okoli, začne v četrt ali pol ure deževati. Včasih pa mora delovati stroj po več ur, celo pol dne, da začne deževati. Zanimivo je, da začne z dežjem tudi barometer padati.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Zanimiva predzgodovinska najdba v Banatu

Beograd, januarja.

Narodni muzej v Beogradu je prejel te dni zanimiv predzgodovinski predmet, ki pomenja po mišljenju starinoslovcev pravo senzacijo na polju starinoslovstva. Omejeni predmet, ki ga je našel stavbenik Karel Böhm iz Bele Crkve v Dupljaji v Banatu, predstavlja trikolesni voziček, na katerem se vozi neznan božanstvo. Voziček z božanstvom vred je narejen iz žgane glinice. Tretje kolo pri vozičku je na mestu konja, odnosno živali, ki naj bi voziček vlekla. Zelo je zanimiva oblika božanstva, katerega glava je podobna ptičji glavi. Roki ima sklenjeni; prsti so samo naznačeni. Spodnji del telesa je napravljen v obliki zvona. Nog nima. V notranjosti zvona je podan znak moške moči, zaradi česar se sklepa, da je to božanstvo solnca, ki pomenja tudi plodnost. Celotelo božanstva je okrašeno z lepimi okraski.

Voziček in božanstvo sta dobro ohranjena. Poleg vozička se nahaja še okrogla pokrivača iz iste snovi in z istimi okraski, kakršni so na božanstvu. Kakšen pomen ima ta pokrivača poleg vozička, je nejasno. Našli so jo nad glavbo božanstva kot nekak ščit.

Najdbo proučuje profesor dr. Jozo Petrović, ki je izjavil, da so podobne predmete izkopali že v več krajih Evrope. Voz je igral v zgodovini človeštva stare dobe zelo važno vlogo in so se stari kulturni narodi vojskovali na vozovih. Ostanke prazgodovinskih voz so našli v grobovih starih junakov in jih vidimo na starem denarju. Profesor dr. Petrović je dalje izjavil, da so doslej znani stari vozovi le z dvema ali s štirim kolesi. Vozov s tremi kolesi še niso nikjer našli in je to prvi primer odkritja predzgodovinskega voza s tremi kolesi. Najdba izvira najbrže iz etruske dobe.

Teško življenje rudarjev

Leše pri Prevaljah, januarja.

Tudi v naših krajih imamo velike križe in težave. Pri nas imamo premogovnik, ki je last grofov Henkel pl. Donnersmark Beuthen. Zaposlenih je v njem okrog 100 delavcev in delavk, ki zelo slabo zaslužijo, posebno ženske v pralnici in pri drugih delih, ker delajo samo vsak drugi dan. Plača je 20 Din na ših. Precej delavcev se je izselilo iz našega kraja v Francijo, Belgijo in Holandijo, ker tukaj ni bilo dela in ne kruha.

Lani meseca junija se je skoro popolnoma ustavil obrat. Samo par delavcev je še ostalo. Drugi so bili odpušteni ali pa so dobili dopust za nekaj mesecev, dokler se ne najde zopet kaj premoga. Bili so izpostavljeni pomanjkanju in bedi. Nekaj jih je našlo delo pri regulaciji Meže pri Guštanju, mnogo pa se jih je izselilo v tuje kraje. Ostalo jih je samo nekaj, ki so po večmesečnem dopustu zopet dobili delo. Pa se še bojijo, da bodo kmalu zopet na cesti, kakor vse kaže. Na enem kraju so našli res nekaj premoga, pa kaj, ko ga bo kmalu konec. Na drugem kraju ga še iščejo. Imajo velike zapreke, kakor vodo, slab zrak in pesek, da niso mogli naprej, ker je kar naenkrat udrila voda, potem pa se je pojavil zopet pesek; tako je šlo cele štiri mesece. Silno mnogo so trpeli ti delavci, ki so po celih osem ur bili v vodi in mokroti ter morali potem do kože mokri po celo uro daleč hoditi domov. Po vrhu vsega so bil še v stalni nevarnosti, da jih zasuje in zalije.

Vse to trpe za malo plačo, da bi družini doma ne bilo treba stradati. Samo tisti ve, kdor je de-

lal pri rudarjih, kaj je biti rudar. Marsikdo si misli, da se z lahkoto nakoplje tisti premog, ki ga mi kurimo, ki ga vidimo pred nami nasutega in ki se tako rad zdrobi, ko udarimo s kladivom po njem. Često gre rudar zjutraj zdrav in čil na ših, opoldne pa ga prinesejo mrtvega domov. Tako se je pri nas že zgodilo. Mlad človek v najboljših letih je šel lačen in izmučen, baš ko bi imel končati svoje delo, na oni svet. Tako je žrtvoval ta človek svoje življenje za srečo drugega. Zapustil je ženo in par nepreskrbljenih otrok. Ni edini; bilo jih je pred njim že mnogo in jih gotovo tudi še bo, ker nesreča ne počiva nikdar.

Ko je pa rudar enkrat že ves izčrpan, dobiva pokojnino, ako je prej vplačeval v blagajno. Zavarovanje je prav lepa uvedba, a poglejte tiste, ki niso dosegli predpisanih let, ker so že prej onemogli, kakšno pokojnino dobivajo. Stari kronski upokojenci in upokojenke dobivajo komaj 3 Din 75 p ali 15 kron na mesec. Poleg tega pa še 100 do 120 Din doklad od Pokojninskega sklada v Ljubljani. Od okroglo 120 Din na mesec človek ne more živeti. Poznam več žen, vdov, ki dobe pokojnino z doklado vred v znesku komaj 116 Din 25 p na mesec.

Imajo sicer nekatere svoje lastne bajte, ki pa ne zaslužijo več tega imena. Pa še davek jim je treba plačati od bajt. Drugi zopet, ki nimajo lastne bajte, stanujejo v rudniškem stanovanju in morajo plačevati najemnino, ki znaša najmanj 20 Din na mesec, čeprav na mnogih krajih ne drži več streha.

Naši rojaki, upokojenci v Nemčiji, so bili deležni izboljšanja svojega položaja. Usmilite se tudi nas ubogih, izstradanih ljudi. Pridite in oglejte si nas! Prosimo merodajna oblastva za posredovanje, da se nam ublaži silna beda, ki nas tare, da nam ne bo treba na stare dni gladovati.

Iz gorskega kotara

Prezid, v začetku januarja.

Letošnja zima, kakor kaže, ne bo tako ostra, kakor je bila v minulem letu. Imamo lepe solnčne dneve brez mraza in le malo snega, ki bo pa kmalu izginil, ako bodo taki dnevi še naprej. Vozniki tožijo, da je vožnja zelo težavna, ker ceste niso ne za sani ne za vozove.

Do meseca oktobra lani smo imeli dnevno poštno zvezo s Starim trgom, sedaj pa se vozi pošta le vsak drug dan. Nedavno je namreč bila vozna pošta ponovno izdražena in si je sedanji prevzemnik pogodil, da bo za nekoliko nižjo ceno vozil samo vsak drug dan. S tem je Prezid zelo prizadet, ker je treba vendar vpoštevati, da imamo zelo velik poštni promet: zaradi pomanjkanja dela gredo naši ljudje po svetu in pošiljajo potem domov denar itd. Potem se mora upoštevati tudi to, da je Prezid kakor sploh ves čabarski okraj pod Dravsko banovino ter je zato vendarle potrebno, da ima direktno dnevno zvezo v Ljubljano. Upamo, da bodo merodajni činitelji upoštevali obče koristne redne dnevne zveze s Starim trgom, kjer je avtomobilska postaja in direktna zveza z Ljubljano.

V splošnem pa je sedaj v Prezidu bolj kratkočasno, kakor je bilo nekdaj. Za to poskrbe agilni činitelji, ki nas razvesele z raznimi prireditvami. Za praznike smo imeli kar štiri prireditve, ki so v gmotnem kakor tudi moralnem oziru zelo dobro uspele. V šoli je priredil g. upravitelj s sodelovanjem gospodične Danice zelo lepo mladinsko igro z deklamacijami. Posebej pa je imelo agilno Tamburaško društvo dve prireditvi, ki sta lepo uspeli in zadovoljili naše občinstvo. Tamburaško društvo je že lansko leto priredilo veliko vrtno veselico, svojo prvo, in s tem podalo dokaz, da ima dobre voditelje in vnete člane, ki se ne strašijo zaprek.

Za svečnico bo imelo gasilno društvo svojo prireditev, za pust pa zopet Tamburaško društvo. Upamo, da nas bo tudi šola ponovno razveselila s kako mladinsko igro. Ljudje so s prireditvami zelo zadovoljni, ker vidijo v tem korak k sploš-

nemu napredku in izobrazbi, zato pa nam je nerazumljivo, da se še dobi oseba, ki se šteje med boljše ljudi, da deluje proti prireditvam, posebno onim, ki jih prirejajo naši tamburaši. Dobro vemo, iz kakega vzroka izvira ta neokusen pojav. Umestno bi bilo, da se takim boljšim ljudem da enkrat potrebna lekcija.

Prirediteljem svetujemo, naj se ne ozirajo na take zahrbtnje izpade ter naj gredo preko njih po začrtani poti! G.

ŽENSKI VESTNIK

Kako treba kuhati čaj

Dober, okusen čaj ni odvisen zgolj od svoje kakovosti, ampak tudi od tega, kako ga pripravimo. Najfinejši in najdražji čaj je lahko za nič, če ga nismo pravilno skuhal.

Da boš znala pripraviti dober čaj, si pred vsem zapomni to, da moraš vzeti vedno sveže vode. Postana, sparjena in že prekuhana voda ti bo čaj samo skvarila na okusu.

Nadalje je važna tudi posoda. Najbolje je, da uporabljaš za kuhanje čaja vedno eno in isto posodo, v kateri ne kuhaš nobenih drugih jedil ali pijač. Posoda za čaj mora biti kar je le mogoče čista in ne sme biti niti najmanjše kaj mastna. Zato jo moraš vedno tudi pomivati v popolnoma čisti vodi, v kateri še nisi pomivala nobene druge posode.

Čaj pripravi takole: Zavri vodo, to se pravi, ko voda zavre in zavalovi, vrzi noter čaj, a takoj odstavi in pokrij. Čaj mora nato pokrito stati eno minuto, toliko da zadobi pravo barvo in da se lističi usedejo na dno. Na to odcedi čaj v pripravljeno skodelico.

Nikakor ne smeš pustiti, da bi se čaj v vodi kahal, to je, da bi voda dalje vrela, ko si že vrgla noter čaj. Istotako pa tudi ne smeš pustiti čaja predolgo stati, ampak, kakor že rečeno, največ ena minuta zadostuje. Čaj, ki je stal predolgo, nima dobrega okusa niti lepe barve, ker je voda izvlekla iz lističev tudi čreslovino; čreslovina pa pokvari okus in tudi želodcu ne prija, posebno slabotnemu želodcu ne.

Ko si čaj odcedila oziroma precedila, mu takaj daj potrebno količino sladkorja in limone ali ruma ali vina ali pa mleka. Kakor ga pač kdo hoče piti. Če stoji čaj grenak dlje časa, čeprav je že odcejen, potemni vseeno in izgubi na okusu; a že poslan čaj ostane enako svetel in okusen tudi, če je dlje časa stal.

Pravilna mera je: ena čajna žlička čaja na liter vode, to je za štiri skodelice, oziroma štiri osebe. Če je pa čaj slabše kakovosti, treba seveda vzeti malo več čaja, t. j. poldrugo do dve žlički.

Po naših krajih ljudje le malo pijejo čaj tudi z mlekom. A to je zelo okusna in zlasti za otroke in stare ljudi priporočljiva pijača. Čaj z mlekom moraš pripraviti na enak način, kakor gori povedano, a mu dodaš potem štiri žlice mleka na eno skodelico ali pa lahko tudi več mleka in pa sladkorja, kolikor je pač treba. Pri čaju z mlekom je treba manj sladkorja. Za stare ljudi pa tudi za bolnike zelo krepilna pijača je čaj z mlekom, ki mu dodaš še žličico konjaka ali pa ruma.

Za kuhinjo

Koruzni pečenjak. Četrť kile koruznega zdroba (grisa) zakuhaj v tričetrť litra vrelega mleka, a sme samo enkrat prevreť. Nato postavi za pol ure na kraj, da se ohladi. Hladnemu testu primešaj eno jajce, na kar stresi vse na vročo mast in premešavaj z vilicami kakor navadno, ko delaš pečenjak (šmorn). Ko je pečenjak gotov, ga po-

Pogačice in druge enake slaščice se dobro ohranijo v pločevinastih posodah. V tako posodo (najbolje pločevinasto škatlo) denemo nekaj kosov svežega kruha in vmes naložimo pogačice, kekse, lectove slaščice itd. Tako se ohranijo dlje časa sveže. Samo kruh moramo večkrat izmenjati, vsaj vsak drugi dan.

tresi s sladkorjem in cimtom in daj na mizo. Zraven lahko daš kuhane suhe češplje ali pa kako drugo ukuhano sadje.

Pečenjak s sirom. Pol kile domačega sira pre-tlači, primešaj 4 rumenjake in četrť litra kisle smetane, nato dodaj malo moke in sneg štirih beljakov, osoli in dobro zmešaj. Vse to stresi na vročo mast ter mešaj in peci kakor navadni pečenjak. Ako ga pa hočeš dati na mizo kot sladko močnato jed in ga napraviti še bolj fino, pa dodaj testu še malo sladkorja, pest rozin in malo limonine lupinice.

Polenta s sirom. Skuhaj bolj mehko polento. Kozo ali pa, če imaš, tortni model namaži dobro s surovim maslom. Nato namaži za prst debelo polente na dno, naloži v tenke koščke zrezanega ovčjega sira ali pa domačega kravjega sira, nato zopet polente in zopet sira. Nazadnje na vrhu mora biti polenta. Ko si kozo tako napolnila, polij povrh razbeljeno surovo maslo in deni peči v pečico. Ko se je polenta lepo rumeno zapejala, je gotova. Ako si dala v tortinem modelu peči, tedaj vzemi samo obroč proč. Če si pa pekla v kozi, tedaj obreži z nožem ob robu kože, stresi na krožnik in daj na mizo.

Praktični nasveti

Prhljaj na glavi. Najboljše in najcenejše, obenem pa tudi popolnoma neškodljivo sredstvo proti prhljaju na glavi je jajčni rumenjak. Rum-njak najprej dobro premešaj, oziroma stepi, nato dobro nadrgni z njim lasišče, tako da pride povsod do kože. Pusti tako četrť ure na glavi, na kar izperl glavo s toplo vodo. S tem postanejo lasje mehki, koža na glavi čista in če to večkrat narediš, izgine nadležni prhljaj popolnoma.

Kadar pečeš zreske in kotlete, moraš po mesu prej vse žile prerezati, sicer se zreski skrivijo in skrčijo.

Gorčico (ženof) ohranimo mnogo dlje časa svežo, ako ji primešamo malo mleka in soli. To prepreči, da se gorčica prehitro ne posuši v odprti posodi ali če je že načeta.

V emajlirano posodo ne smeš vliti mrzle vode, če je posoda še vroča. S tem posodo samo pokvariš, da dobi kmalu razpoke.

Madež od saj spraviš iz platnene obleke ali perila, ako ga nadrgneš s krušno sredico in nato opereš še z bencinom. Lahko ga pa tudi nadrgneš s kreda in izpereš z vinskimi cvetom. Seveda moraš nazadnje oprati madež še z vodo.

ZANIMIVOSTI

× **Sodnika je zapeljala.** Biti sodnik, ni lahko. O tem priča usoda nekega preiskovalnega sodnika v Curihu, ki je moral soditi lepo ženo dr. Kaegijevo. Lepotica je prišla pred sodnika zaradi umora svojega ljubimca dr. Bertossa, katerega je iz ljubosumnosti ustrelila. Preiskava je bila poverjena sodniku Ortelliju. Lepa morilka je vpregla vse svoje čare da omehča sodnikovo srce. In res je dosegla svoj cilj. Preiskovalni sodnik se je do ušes zaljubil v njo. Ko je pa hotel lepo grešnico poljubiti, je začela klicati na pomoč. Nastal je velik škandal, katerega posledice je najbolj čutil 58letni sodnik, ki je bil takoj upokojen.

× **Iznajdba motorja, ki ga gonijo solnčni žarki.** V Samarkandu je sestavil mladi ruski inženjer Risopoloženski motor, ki ga bodo gonili solnčni žarki. Ruski listi javljajo, da razvija motor do 210 konjskih sil. Iznajditelj noče izdati skrivnosti svoje iznajdbe, dokler ni motor popolnoma izdelan. Inženjer je uverjen, da mu pojde vse po sreči in da bo mogel svetu čez nekaj mesecev izdati svojo veliko iznajdbo.

× **Strahote italijanskih ječ.** «Newyork Times» poročajo, da bo Francesco Nitti, sorodnik znanega italijanskega državnika, izdal v kratkem obširno knjigo o metodah, ki jih uporablja fašistični režim proti svojim političnim nasprotnikom. V knjigi se govori o srednjeveškem načinu mučenja teh nasprotnikov v italijanskih ječah. Knjiga bo izšla v kratkem v Londonu in New Yorku ter bo

takoj prevedena na italijanski, francoski, nemški in španski jezik. Pisec te knjige je nedavno pobegnul z Liparskih otokov. Ker je sam izkusil mnoge strahote, se njegova knjiga pričakuje z velikim zanimanjem. Zanimivo je tudi dejstvo, da so tajni fašistični agenti skušali preprečiti objavo te knjige, vendar pa je bil rokopis že v rokah ameriških izdajateljev.

× **Strašen vihar v Angliji.** Strahovit vihar, kakršnega v Angliji že več let ne pomnijo, je divjal v nedeljo popoldne nad vsem angleškim otočjem in nad Rokavskim prelivom. Vihar je dosegel hitrost 180 km na uro ter povzročil zlasti ob obali velika opustošenja. Vihar je odnašal strehe poslopj, lomil drevje kakor slamo in v predmestju Londona celo podrl stolp cerkve, ki se je sesul na sosedne hiše in dve porušil. 15 oseb je bilo pri tem ranjenih. Promet na ulicah je bil docela onemogočen. Mnogo ljudi, ki jih je vihar zalotil na prostem, je bilo ranjenih od opeke in podirajočega se drevja. Tudi na Rokavskem prelivu je bil promet skoro ustavljen. Več parnikov, ki jih je vihar zalotil na odprtem morju, je bilo v nevarnosti, da se potopé. Koliko smrtnih žrtev je zahteval strašni vihar, ni znano.

× **Stoleten zakonski par.** Te dni sta praznovala v Tipperaryju na Irskem diamantno poroko zakonca Coughan, ki živita v srečnem zakonu že celih 80 let. Mož je star 109, žena pa 106 let. Kljub visoki starosti sta oba še čila in zdrava, posebno spomin imata izredno dober. Med drugim se dobro spominjata strahovite vremenske katastrofe, ki je divjala na Irskem leta 1883. Pred 102 letoma je Coughan prvič potoval s poštnim vozom v Dublin. Starec še zdaj obdeluje vrt, žena pa vzorno opravlja gospodinjske posle. Najstarejši Coughlanov sin je star sedaj 78 let.

× **Leninovo truplo kljub balzamiranju razpadlo.** Bivši ruski državni svetnik Orlov je pričel priobčevati spomine, v katerih opisuje med drugim zgodbo, nanašajočo se na Leninovo truplo. Kmalu po smrti očeta boljševiške revolucije se je razširila med ruskim ljudstvom vest, da je Leninovo truplo, ki so ga balzamirali, da bi ga ohranili, kljub balzamiranju razpadlo. Neki harkovski visokošolec je vprašal svojega profesorja, zakaj je Leninovo truplo razpadlo. Zato, ker je bilo slabo balzamirano, je odgovoril profesor. Zaradi te izjave je bil profesor takoj odstavljen. Vendar je pa dobil zadoščenje, kajti ko vesti o Leninovem truplu le niso hotele utihniti, je naročila vlada profesorju Abrikovu, naj spravi to mučno zadevo s sveta. Abrikov je pa odločno zahteval, naj mu dodelo odstavljenega harkovskega profesorja zdravnika kot enega najboljših strokovnjakov. Orlov pripoveduje, kaj sta doživela učeja v Leninovem mavzoleju. Ko sta odprla Leninovo krsto, sta našla truplo gnilo in strašno nabreklo. Celih šest dni sta delala učenjaka v mavzoleju in ves čas nista od gnusa ničesar jedla. Leninov mavzolej je stražila cela stotnja boljševiških vojakov. Neke noči so pa prinesli v mavzolej drugo truplo, najbrž nekega vojaka. Skrivaj so pa odnšli iz mavzoleja gnilo Leninovo truplo. Čez šest dni se je zgodil čudež. Gnilo Leninovo truplo se je naenkrat pojavilo kot dobro ohranjena mumija.

× **Svojih očetov se odrekajo.** Sovjetska vlada še vedno preganja bogate kmete, trgovce in obrtnike, češ, da so največji boljševiški sovražniki. Otroci preganjanih so pa v državnih službah in iz strahu, da bi ne bili odpuščeni, nočejo več priznavati svojih očetov. Kijevski list «Proletarska Pravda» je uvedel celo posebno rubriko «Očetov se odrekajo», v kateri objavlja izjave sinov in hčera premožnih očetov. Tatjana Slovačevska piše v tej rubriki, da se preživlja sama in da s svojim očetom popom Vasiljem Slovačevskim nima ničesar skupnega. L. P. Maleško piše: «Leta 1923 je postal moj oče dijakon in služabnik pravoslavne cerkve. Leta 1928. je postal pop. Čim sem zvedel, da se je pridružil sovražnikom revolucije, sem prekinil z njim vse stike. Svečano izjavljam, da ne priznavam več svojega očeta, ker je sovražnik proletarijata.» Tudi Vasilij Carikov je zatajil svojega očeta, ker je premožen kmet in kot tak sovražnik boljševikov.

× **Bljuvanje nevarnega ognjenika.** Znani ognjenik Mont Pelé na otoku Martinique, ki je leta 1902. popolnoma uničil mesto St. Pierre in zahteval okrog 30.000 človeških življenj, je pričel zopet močno bljuvati.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Hudobni Mihec.

«Dragi Mihec,» se huduje tetica, ki je prišla na obisk, «kaj se ti igraš vedno le s porednimi dečki?»

«Da, tetica!»

«To je zelo čudno. Zakaj pa se ne družiš raje s pridnimi fantki?»

«Ker tega ne dovole mamice pridnih dečkov.»

Jeza.

«Zakaj gledaš tako mračno?»

«Pravkar sem se hotela nad nečem jeziti, pa sem pozabila, nad čem...»

Ni rib.

Tujec: «Ali je to prestopek, če v vašem potoku nalovim nekaj rib?»

Vaški stražnik: «Prestopek? Ne, pač pa čudež...»

Zaradi poljuba.

Mamica je videla na vrtu svojo hčerko, vso objokano v družbi mladega gospoda ter je po njegovem odhodu hotela vedeti, zakaj je jokala.

«Gospod me je poljubil,» je izpovedala hčerka z iltečim glasom.

«Nesramnik! Zakaj me nisi poklicala?»

«Zato, ker mi je pričel groziti.»

«Kaj? Še groziti si upa, predrznik!»

«Da! Rekel mi je, da me ne bo nikoli več poljubil, ako te pokličem...»

V vaški gostilni.

Gost: «V mleku, ki ste mi ga dali, je bilo gotovo pol vode.»

Gostilničarka: «Nemogoče! Prinesla sem ga baš od krave proč.»

Gost: «Potem pa vsaj ne molzite krav na dežju!»

Listnica uredništva

Limbuš S. B. Potrpite, da jih prečitamo.

Čitajte!

Naročajte!

PAVLIHA

Izhaja mesečno. — Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah. Cena 2 Din. Kdor je prijatelj nepokvarjenega in izvirnega slovenskega humorja, naj takoj naroči list pri upravi «Pavlihe» v Slovenjgradcu.

Kolporterji za vse kraje se iščejo.

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporabljajo posebno izdelano ščetkico za zobe. Ostanki jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljiteje s Chlorodont-ščetko. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din 8.— Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mebke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zašepiti), dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvojnica Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor 55.

IX. DRAŽBA „DIVJE KOŽE“

se vrši dne 27. in 28. januarja 1930. v prostorih velesejma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in tuji zainteresirani. Kože vseh vrst divjačine sprejema

„Divja koža“ Ljubljana VELESEJEM do 25. januarja 1930

BOLEZNI

kot prehlad, španska hripa, artrite, revmatizem, živčne in druge bolezni najlaže dobijo oni, katerih kri vsebuje mokračno kislino. Omenjeni strup se pri hladnem in vlažnem vremenu zgoščuje ter ovira in zatvarja kapilarne cevi dihalnih organov in krvotoka, vpliva razdražujoče na poslednje in često dovede tudi do vnetja, kar je vsekakor opasno za organizem. Da se obvarujemo teh bolezni ter tudi za njih lažje lečenje je potrebno, da od časa do časa očistimo kri ter izločimo iz nje mokračno kislino. To se najbolje doseže s pomočjo svetovno priznanega čistila «Kalefluid» D. Kaleničenka. Ta razkrajja in odstranjuje mokračno kislino in druge strupene materije iz organizma, kateri so vzrok vsakovrstnih opasnih bolezni. Zaradi tega je «Kalefluid» potreben vsem slabotnim, in sicer od raznih bolezni, vsled slabe prehrane ali slabe želodčne prebave, pomanjkanja spanja, duševne ali fizične pretirane živčne prenapetosti prevelikih brig itd.

Brezplačno in franco se pošilja nov način pomlajenja in lečenja organizma okrepitev moči, zdravja, delovne sposobnosti in neutrudljivosti. Obrniti se je na: Beograd, Kralja Milana 58, Miloš Marković.

«Kalefluid» se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah.

Zahtevate brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka dobra in cenena ura

Din 99.—

zletno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.—

zletno jamstvo. 243

R. Kiffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju.

Čarovnik.

A.: «Vidiš ga! Tistile mož tam je imeniten čarovnik!»

B.: «Kako to?»

A.: Ko je zadnjič kazal svoje umetnosti v gostilni, sem mu jaz dal ponarejen stotak, a on mi je vrnil pravega...»

Z glavo ob zid

bi butnili, ko nas ponovno popade naš zobobol...

Ako tudi Vi trpite na tem, tedaj samo nekoliko kapljic prijetno dišečega Fellerjevega Elsafluida na bombaž in v piščav zob, a na lice obkladek z Elsafluidom — in bolečine prenehajo! «Elsafluid» zavarovan z zakonom! Že 33 let je povsod cenjeno, ter preizkušeno narodno sredstvo in kosmetikum. Poiskusite ga pri ublaženju bolečin pri revmatizmu, gihu, prehlajenju, nervoznosti, kot zaščito proti hripi; notranje na sladkorju, proti želodčnim krčem, slabostim in kašlju.

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din, specialna steklenica 26 Din.

Po pošti: najmanj 1 zavoje z 9 poizkusnimi ali 6 dvojnimi, ali 2 specialnima steklenicama stane 62 Din. Dva taka zavoja s poštnino in zavojem samo 102 Din. Naročila na naslov:

EUGEN FELLER, lekarnar STUBICA DONJA, Elsatrge 360

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsa kroglice, 6 škatlic 12 Din.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Na prodaj

večje posestvo blizu glavne proge št. Ilij—Pesnica, 23 oralov (največ njive, sadonos, vinograd), gosposka hiša, več sob, nova viničarija, ves inventar. Pojasnila daje lastnik Karel Lotz, železnina, Maribor. 28

1000 dinarjev

Vam plačam, če z Ria-Balzamom ne odpravite kurjih očes, bradavic, trde kože itd. v treh dneh. Lonček 10 Din (predplačilo v pismu), 18 po povzetju pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII., Kamniška 10 a. Zastopnikom, drogerijam, lekarnam, velik popust. 8

Hlapca in deko

poštena, trezna in ki imata veselje do dela, sprejme z dobro plačo in lepim postopkom slovenska obitelj za srednje posestvo blizu Zagreba. Hlapec mora imeti veselje do konj in kmetijstva. Dekla naj bo krepka, ne

premlada, ki dobro molze in zna krmiti svinje (do deset komadov). Nastop 1. februarja, a pri nastopu se vožnja povrne. Ponudbe treba poslati takoj na naslov: Ivan Kranjc, Zlatibor, pošta Dugoselo, kraj Zagreba.

Šafar,

predelavec, trezen in pošten, 25 do 30 let star, samski, več vsakega kmetskega dela, se sprejme. Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Dober in zanesljiv šafar. 25

Proda se 11 oralov posestva:

njive, travniki, gozd, 500 sadnega drevja, velika hiša, primerna za trgovino z vinom, s 14 velikimi prostori, gorica, velika klet. Vprašati pri N. Cizerlj, Zavrč pri Ptuj. 15

Krojaškega vajenca

sprejme z yso oskrbo Fr. Sešek, Medvode. 20

Samo 49 Din

St. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo. — St. 105, ista, 19 cm visoka, **Din 64.20.** — St. 106, ista z radijskimi kazalci in urnikom, **Din 76.** — St. 120, kovinska žepna ura z dobrim kolesjem, pooljena in regulirana, 3letno jamstvo, **Din 44.** — St. 121, ista z radijskim urnikom in kazalci, **Din 58.**

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Svisci

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

DEŽNIKI

NA MALO

NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

52

Telefon 2282

Hrastov mah

češminjev s koreninsko in palčno lubje v vsaki množini kupuje in plača najvišje cene

R. Luckmann, Ljubljana

Ahacljeva cesta št. 10 17

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč
ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa zdravila obkladki, masiranje drgnjenje o načinu kako se žival pravi da je mlina o gvi ganju padlih ali bo nih živali o rana ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obovesti, kot pri poškocovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju pri prišču med parklji, opeklin, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, ariski, zaprtju, koliki, nape njanju goveo u ovac, pri tu ih preo

metih v požiralniku, pretrušo možgan, solncarici, nevarnosti zadušitve, zastropitvi, ozebljenju, postopan u s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

PO VSEJ SLOVENIJI GRE GLAS: LE 'DOMOVINA' JE ZA NAS!

Gl' sblia direk'no iz tovarne!
Zahtevajte takoj naš
brezplačni glavni katalog
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov
in harmonik
podr. **MARIBOR št. B-104.**
Violine od 95 Din, Mandoline od
136 Din, Gitara od 207 Din,
Rocno harmonike od 25 Din,
Gramofoni od 345 Din,
Tamburice od 38 Din

Bolni na pljučih!

Več tisoč ozdravljenih!

Zahteva te t koj knjigo o moji

novi umetnosti hranitve

ki je rešila že mnoge. Porabila se lahko ob vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen preprezamo. Nočno potenje in kašelj prenehata, celotna teža se poveča, postopno popučenje pa odstrani bolečine.

Resni moške zdravniške znanosti potrjujejo izvirnost moje metode in jo radi odreja jo. Čim prej pričnete z mojim načinom hranjenja, tem bolje.

Popolnoma brezplačno dobite mojo knjigo, iz kateri boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker razpošlje moj zalagatelj vsega samo 10.000 komadov brezplačno, pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med srečne prejemnike te knjige.

Georg Fulgner, Berlin-Neuköln
Ringbahnstrasse 24, Abt. 621.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franko. - Prodaja na obroke.

'TRIBUNA' F. B. L., tova. na dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta Stev. 4.

On in Ona

se Vam predstavljata kod mlad par. Strinjata se v vsem, tako tudi v vprašanjih negovanja lepote in zdravja.

Ako zelite pravilno negovati Vaš obraz, Vaše oči, tedaj dosežete to najbolje s Fellerjevimi Elsa-mili zdravja in lepote, katerih delovanje tiči v njihovih medicinskih sestavinah:

- «Elsa» milo iz lilijinega mleka, posebno fino cvetlično milo, napravi nežno in mehko kožo
- «Elsa» milo iz lilijine kreme, izrednega vonja, bogatih svilnatih pen
- «Elsa» milo iz r. merjaka, zelo blago, tudi za nego deteta
- «Elsa» glicerinovo milo, najboljše za razpokane roke
- «Elsa» boraksovo milo, odlično proti solničnim pegam, mozoljem in drugim napakam
- «Elsa» katračno milo, razkužuje, najkoristnejše za pranje glave
- «Elsa» milo za brtje, bogatih gostih pen z razkuževalnim delovanjem

Po pošti 5 kom. Elsa mila na izbiro stane 52 Din franko ako se denar pošlje naprej; po povzetju 62 Din.

«Elsa» Creme-pomada proti solničnim pegam in nečistosti kože, daje pu supljivost in mladost Elsa pomada za rast las, najboljša zaščita proti prhljaju in izpadanju las

Po pošti 1. lončka ene, ali po en lonček vsake Elsa pomade stane 40 Din franko — če se denar pošlje naprej; — po povzetju pa stane 50 Din «Elsa»-Shampoo, idealen prašek za pranje glave en komad 3 Din 50 p

ban za dnem negujte telo z «Elsa» preparati!

To pomaga!

Dobiva se povsod! Kjer ne, izvoite naročiti naravnost pri:

Eugen V. Feller, lekarnar
Stubica Donja, Elsatr 360